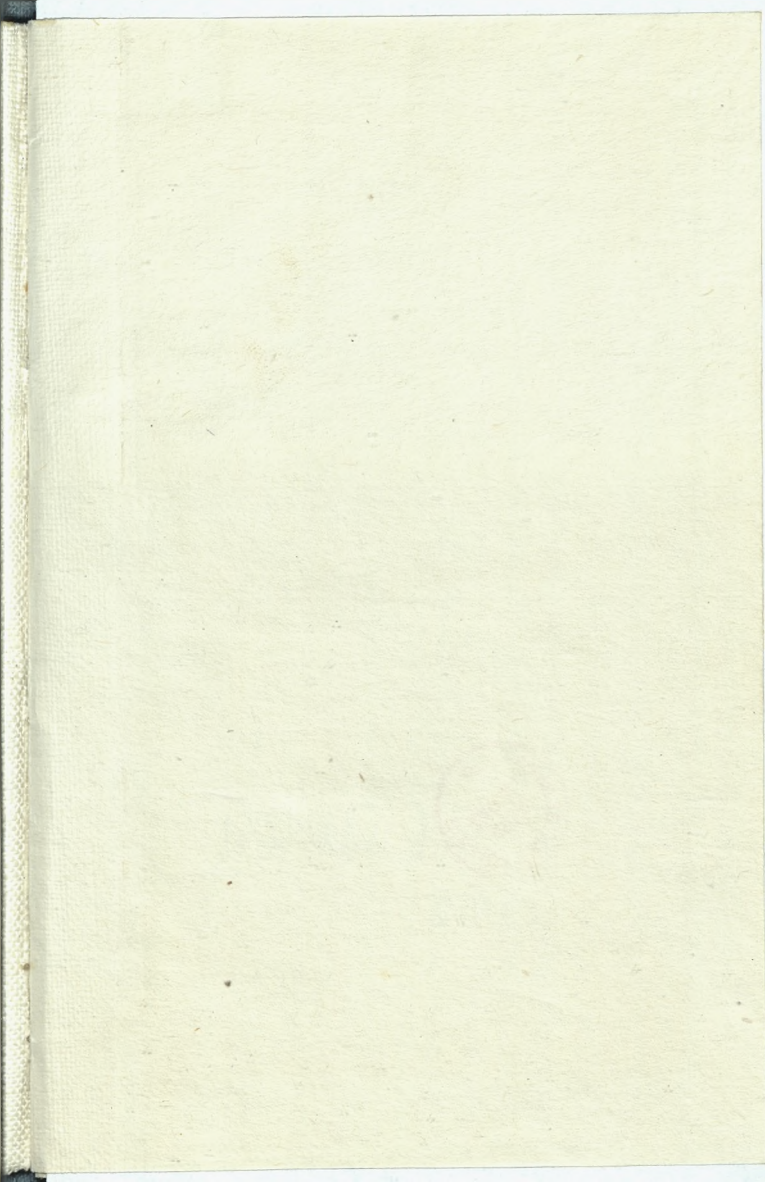
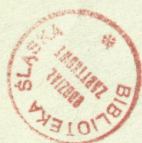

C.0001231

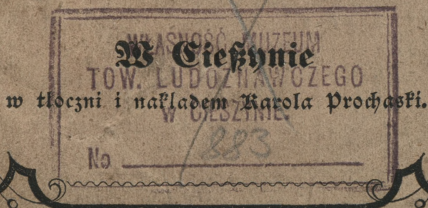
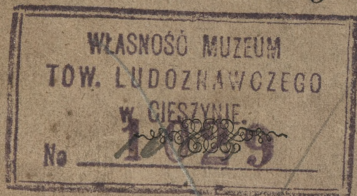
699178

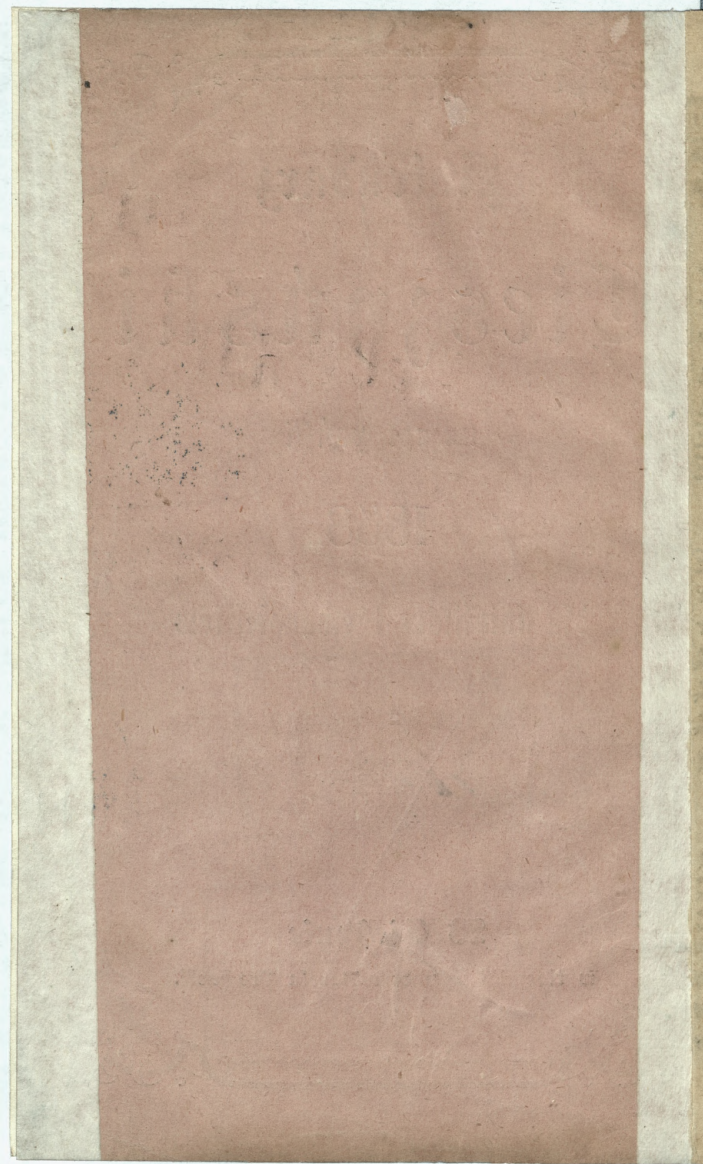
Kalendarz Cieszyński

na rok pański

1858

dla katolików i ewangelików

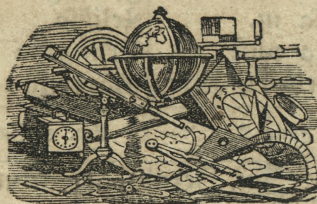

Kalendarz Cieszyński

na rok pański

1858

dla katolików i ewangelików

W Cieszyńie

w tłoczni i nakładem Karola Prochaski.

Styczeń, (Leden, Januarius,)

Dnie	Kal. katolicki	Kal. ewangel.	3.n
1	P Nowy rok	Nowy rok	
2	S Makarego	Abła Seta	
Lw. ś. Mat. 2.		Lw. ś. Łuk. 12.	
3	A O Genowefy	O Enocha	
4	P Tytusa bis.	Metuzalema	
5	W Telesfora m.	Szymona	
6	S Trzech króli	Trzech króli	
7	C Juljana i Lucj.	Melanji	
8	P Seweryna	Erharta	
9	S Marcyanny	Raspra	
Lw. św. Łuk. 2.		Lw. ś. Łuk. 2.	
10	A 1 po 3fr. Wilhelm.	1 p 3fr. Pawła p.	
11	P Aljozji	Matyldy	
12	W Ernesta	Reinholda	
13	S Godfryda	Silarego	
14	C Seliksa m.	Seliksa	
15	P Pawła pust. 	Traugota	
16	S Marcella i Otto.	Marcella	
Lw. ś. Jana 2.		Lw. ś. Jana 2.	
17	A 2 p 3fr. Jm. Jezu	2 p 3fr. Antoniegga	
18	P Pryski p.	Pryski	
19	W Ferdynanda	Sary	
20	S Sabiana i Seb.	Sab. i Sebaſtjan	
21	C Agnieſki p.	Agnieſki	
22	P Wincenteggo m. 	Wincenteggo	
23	S Zaſlub. Nmp.	Emerencji	

ma dni 31.

Dnie	Kal. katolicki	Kal. ewangel.	3.n
	Łw. ś. Mat. 8.	Łw. ś. Mat. 8.	
24	A 3p3fr. Tymoteusz.	3p3fr. Tymoteu.	
25	P Nawróc ś. Pawła	Nawr. ś. Pawła	
26	W Polikarpa b.	Polikarpa	
27	S Jana Złotoust.	Jana Złotou.	
28	C Karola Wielk.	Karoliny	
29	P Franciszka S. 	Teobalda	
30	S Martyny Pan.	Adelgundy	
	Łw. ś. Mat. 20.	Łw. ś. Mat. 20.	
31	A 4p3fr. Łudwiki	4p3fr. Łudwiki	

 Ostatnia ćwierć d. 7, g. 2, m. 6 rano.

 Now d. 15, g. 6, m. 52 rano.

 Pierwsza ćwierć d. 22, g. 6, m. 18 wieczór.

 Pełnia d. 29, g. 10, m. 31 rano.

Czas z początku piękny aż do 6, potem mroźny i śnieżny; 12 wiatr i zimno; 15 — 18 posępno i zamie-
ruchy, 19 — 23 łagodniej lecz z wiatrami; od 23 do
ostatniego zimno, około 27 śnieg.

Przysłowia gospodarskie.

Styczeń tegi, zimny, będzie za to rok przyjemny.

Takiem pierwszy, drugi dzień, taki sierpień i wrzesień!

Na trzech króli, noc się tuli.

Od świętej Agnieszki, już sprzątaj z drzew liści.

Radz o sadach, o stodole, nawozy też wywoż w pole.

Komu się nie leni, temu się zazieleni.

Na nawrócenie Pawła skota, będzie wielka gołota.

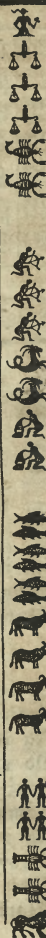
Kiedy mróz tegi, szepaj gonty i degi.

Strzeż się zaziębienia, byś nie dostał zapalenia.

Miarkuj się w mięsopuncie, bo płuca zgubiś w rospuncie.

Luty (Unor, Februarius)

Dnie		Kal. katolicki	Kal. ewangel. 3.n
1	P	Ignacego b.	Ignacego
2	W	Wimp. Grom.	Cezarysz. m. p.
3	S	Włazeja b.	Włazeja
4	C	Weroniki p.	Weroniki
5	P	Ugaty p.	C Ugaty
6	S	Doroty p.	Doroty
		Łw. ś. Łuf. 8.	Łw. ś. Łuf. 8.
7	A	5. Miesop. Rom.	5 Mies. Rychar.
8	P	Jana i Maryny	Honoraty
9	W	Upolonji p.	Salamona
10	S	Scholastyki	Gabryeli
11	C	Żipolita	Eufrozyny
12	P	Modesta	Alekszego
13	S	Katarzyny K. ☹	Kastora
		Łw. ś. Łuf. 18.	Łw. ś. Łuf. 18.
14	A	6. Zap Walente.	6. Zap. Walente.
15	P	Gaustrya	Gaustrya
16	W	Juljany p. m.	Daniela
17	S	Pop. Sabina b. †	Konstancji
18	C	Konstancji p.	Żuzanny
19	P	Konrada w.	Konrada
20	S	Leona pap.	Ulryka
		Łw. ś. Mat. 4.	Łw. ś. Jana 10.
21	A	1. Wstę. Eleo. ☾	1. Wstę. Eleono.
22	P	Piotra w.	Gawła
23	W	Głorentego	Lazarza
24	S	Suchd. Macieja †	Macieja
25	C	Wiktora	Wiktora

ma dni 28.

Dnie	Kal. katolicki	Kal. ewangel.	3.n
26	p Aleksandra	Aleksandra	
27	S Anastazji	Leandra	
	Ev. s. Mat. 17.	Ev. s. Mat. 15.	
28	G 2. Sucha, Romana	2 Sucha Oswalda	

 Ostatnia ćwierć d. 5, g. 10, m. 36 wieczór.

 Now d. 13, g. 11, m. 32 wieczór.

 Pierwsza ćwierć d. 21, g. 2. m. 18 rano.

 Pełnia d. 27, g. 11, m. 24. wieczór.

Pierwsze dni chmurne, około 5 wyjaśnia się, około 10 najcieplejsza zima, od 13 cieplej i wilgło; potem ku końcu miesiąca mroźno, wietrzno i śnieżno.

Przysłowia gospodarskie.

Orze w polu luty, chłopie gotuj boby.

Lepiej w luty m wilka widzieć na zagonie, niżli siedlaka przy bronie.

Pamiętaj na gromnice, byś miał chleba połowicę.

Od świętej Katarzyny, nie przesładuj już zwierzęny.

Krówkom cielnym rób wygody, będzie zaczął wychować młody.

Opatrz wozy, sprzęt i woły, zwoź na płoty chrust i koły.

Podaj koniom lepszej paszy, boć cię wiosna wnet wystraszy.

W ostatki dzień gładzi, szczęsne gazdom to nowiny, żeby
lasz oziminy.

Kiedy zima zawita, Gazda siedzie za stołem,

Bierze księgi i czyta, a czeladka tuż polem:

Stąd wyciąga nauki, co są w pismach zawarte,

Tę i sobie ponuki, nasładowania warte;

Bo panie dobrodzieju, teraz to świat uczony,

A kto nie tą koleją, stanie upośledzony.

Marzec (Březen, Martius)

Dzie	Kal. katolicki	Kal. ewangel.	3.n.
1	P Albina b.	Albina	
2	W Zeleny ces. w.	Symplicyja	
3	S Kunegundy p.	Kunegundy	
4	C Kazimierza fr.	Kazimierza	
5	P Euzebiusza	Bogumila	
6	S Fryderyka	Fryderyka	
Ew. s. Luf. 11.		Ew. s. Luf. 20.	
7	U 3 Blucha Tom. C	3 Blucha Tomasa	
8	P Jana Bozego	Beaty	
9	W Cyryla i Metod.	Cyryla i Metod.	
10	S 40 Miecz.	Aleksandra	
11	C Konstantyna m.	Rozyny	
12	P Grzegorza pap.	Grzegorza	
13	S Krystyny	Ernesta	
Ew. s. Jana 6.		Ew. s. Jana 15.	
14	U 4 Srodop. Matyld.	4 Srodop. Maty.	
15	P Izabeli m. 	Longina	
16	W Cyrjaka diak.	Henryki	
17	S Giertrudy p.	Giertruda	
18	C Edwerda fr.	Edwarda	
19	P Jozefa obl. UMP.	Jozefa	
20	S Eufemji	Ruperta	
Ew. s. Jana 8.		Ew. s. Jana 16.	
21	U 5. Biala Bened.	5 Biala. Emmy	
22	P Katarzyny m. 	Bogustawa	
23	W Oktawiana	Eberharta	
24	S Gabryela 	Gabryela	

ma dni 31.

Dnie	Kal. katolicki	Kal. ewangel.	Z.n.
25	 Zwiaszt. Amp.	Zwiaszt. M. P.	
26	p Teodora b.	Emanuela	
27	S Ruperta b.	Augusta	
Ew. ś. Mat. 21.		Ew. ś. Mat. 21.	
28	 6 Kwiet. Syksta	6 Kwiet. Eusta.	
29	p Eustazyi	Jonasza	
30	w Kwiryna	Gwidona	
31	S Kornelji	Amosa	

- Ostatnia ćwierć d. 7, g. 7, m. 30 wieczór.
 Now d. 15, g. 1, m. 32 po południu.
 Pierwsza ćwierć d. 22, g. 9, m. 2 rano.
 Pełnia d. 29, g. 1, m. 27 po południu.

Pierwsze trzy tygodnie większą częścią zimne, do pluty
 słonne; 22 niesie na deszcz z wiatrem; 26 wyjaśnia się;
 ostatniego znowu chłodno.

Przysłowia gospodarskie.

Śnieg w marcu, pełno w garcu.

W marcu chmury, powódź robi dziury.

Ile dni jasnych, ale z rana mglistych, tyle w żniwa czasów
 deszczowych.

Na zwiastowanie gdy słońce w mgłę wschodzi, znak to
 niechybnej powodzi.

Ile razy mgła pod ranek, tyle bywa świętojańek.

Po południu gdy marcowka, zawita nam jakubowka.

Na ś. Grzegorza, idzie zima do morza.

Siejeszli groch w marcu, będzieś warzył w garcu.

Zbieraj w marcu wodę, śnieg i lody, by ci gąsienice nie
 robiły szkody.

Kwiecień (Duben, April)

Dnie	Kal. katolicki	Kal. ewangel.	Ż.n
1	C Ziel. Czw. †	Ziel. Czwartek	
2	p Wielki Piątek †	Wielki Piątek	
3	S Biała Sob. †	Daryuśa	
Ew. ś. Marka 16.		Ew. ś. Marka 16.	
4	a Wielkanoc. Izyd.	Wielkanoc	
5	p Doniedz. Wielkan.	Dondz. Wielkan.	
6	w Celestyna	Ireneuśa	
7	S Epifaniuśa	Sermana	
8	C Dyonizetgo b.	Apołoni	
9	p Maryi Egip.	Teofila	
10	S Ezechuela pr.	Daniela	
Ew. ś. Jana 20.		Ew. ś. Jana 20.	
11	a 1. Przew. Leona	1. Przew. Ezechie.	
12	p Juliuśa pa.	Juliuśa	
13	w Justyna m.	Idy	
14	S Walerjana	Tyburejuśa	
15	C Ludwiny	Olympji	
16	p Lamberta m.	Ireny	
17	S Rudolfa m.	Rudolfa	
Ew. ś. Jana 10.		Ew. ś. Jana 21.	
18	a 2p.w. Apoloniu.	2p.w. Walerjan	
19	p Tymona	Sermogena	
20	w Agnieŝki	Sulpicjuśa	
21	S Anselma	Anselma	
22	C Sotera i Kaja.	Natanaela	
23	p Wojciecha b. m.	Wojciecha	
24	S Jerzego męcz.	Jerzego	

ma dni 30.

Dzie	Bal. fatolicki	Bal. ewangiel.	3.n.
	Ew. ś. Jana 16.	Ew. ś. Łuk. 24.	
25	W 3poW. Marka e.	3poW. Marka	
26	P Kleta p.	Nestora	
27	W Anastazego	Anastazji	
28	S Witalisa m.	Witalisa	
29	C Piotra m.	Sybili	
30	P Katarzyny Sen.	Entropiusza	

Ostatnia ćwierć d. 6, g. 3, m. 3 po połud.

Now d. 14, g. 12 m. 35 w nocy.

Pierwsza ćwierć d. 20, g. 3, m. 46 po połud.

Pełnia d. 28, g. 4, m. 16 rano.

Do 15 suchy i mroźny, ślad niebezpieczeństwo dla ogroduwin; od 16 stara się odcieplić, na 22 deszcz, od 25 pogodnie, 28 burzliwie, w Połcu jasno.

Przysłowia gospodarskie.

Kwiecień plecień, ni zimą ni latem, choć się stroji Kwiatem
Święty Wincenty otwiera ziemię, wkładaj w nią wszelkie
siemię.

Na ś. Tymona, sięj pseniczkę, jęczmiona

Boć się Tymon zna z Kuba, znajze się też z rachubą.

A do świętej Katarzyny, poobsiwaj Ponieczyny.

Gdy brzoza pęka, na owsy ostatnia reka-

Weześnie tarń okwita, zejda rychło żyta.

Na Wojciecha sucha strzechy, niejednemu ślad pociecha.

Kwietniowe deszcze, nie srodzą jeścze.

Agły dwa razy robi, ślapy dwa razy płaci, leniwy w
własnej chacie zmołnie.

Takie ziarno, taki snopek; jaki paneś, taki chłopeś.

Maj (Kwēten Majus)

Dnie	Kal. katolicki	Kal. ewangiel.	Ż.n.
1	S Sylipa i Jakuba Ew. ś. Jana 16.	Sylipa i Jakuba Ew. ś. Jana 16.	
2	A 4poW. Zygmunt.	4poW. Zygmunta	
3	P Znal. ś. krzyża	Znależ. ś. krz.	
4	W Glorjana m.	Glorjana	
5	S Gotharda bisk.	Gotharda	
6	C Jana w Oleju 	Dytrycha	
7	P Domicelli p.	Bogumira	
8	S Stanisława b.	Stanisława	
Ew. ś. Jana 16.		Ew. ś. Jana 16.	
9	A 5poW. Grzeg.	5poW. Joba	
10	P Izydora	Wiktorsji	
11	W Beatryksy	Adolfa	
12	S Panfracego	Panfracego	
13	C Wniebowst. p. 	Wniebowst. Pan	
14	P Bonifacego	Chrystjana	
15	S Jofii p. i m.	Jofii	
Ew. ś. Jana 15.		Ew. ś. Jana 15.	
16	A 6poW. Jana A.	6poW. Peregryn.	
17	P Paschalisa w.	Jodoka	
18	W Seliksa	Libora	
19	S Piotra	Potencjany	
20	C Bernarda w.	Atanazego	
21	P Heleny kr.	Heleny	
22	S Julji p. i m.	Julji	
Ew. ś. Jana 14.		Dzieje Ap. 2.	
23	A Żest. Ducha ś.	Żest. Ducha św.	

ma dni 31.

Dnie	Kal. katolicki	Kat. ewangel.	J.n.
24	P <i>Poniedziałek. Św.</i>	<i>Poniedziałek. Św.</i>	
25	W Urbana i Magd.	Urbana	
26	S <i>Suche d. Filipa +</i>	Bedy	
27	C Jana pap. 	Magdaleny	
28	P Wilhelma +	Wilhelma	
29	S Maksyma +	Kunona	
Ew. ś. Mat. 28.		Ew. ś. Jana 3.	
30	A <i>Ipo Św. ś. Trójcy</i>	<i>Ś. Trójcy</i> Serd.	
31	P Petronelli	Petronelli	

 Ostatnia ćwierć d. 6, g. 8 rano.

 Now d. 15, g. 9, m. 7 rano.

 Pierwsza ćwierć d. 19, g. 11, m. 39 wieczór.

 Pełnia d. 27, g. 7, m. 24 wieczór.

Pierwszy tydzień jasno lecz z wiatrami; od 8 do 24 ciepło i sucho sędzące zasiewom; 25 — 29 ciepły deszcz, w końcu pogoda.

Przysłowia gospodarskie.

Łi już Maj! Łi już Maj! staderczko wyganiaj.

Suchy marzec, mokry kwiecień, chłodny maj, będzie żytko
Pieby gaj.

Kiedy pierz, w roli gmerz; Kto pilny w niej gmerać, będzie
hojnie zbierać.

Ledwo strzeli ozimina, przepioremczka wnet zaczyna:

Pojdź po-ten! pojdź po-ten!

Gdy się żytko pięknie kłosi, to już znowu tak się głośi:

A jam hen! a jam hen!

Zielony maj do pola, zbieraj kwiaty i ziola,
Tobie i twemu dobytku fu zdrowin i użytku.

Czerwiec (Cermen, Junius)

Dnie	Kal. Katolicki	Kal. ewangel.	3.n.
1	W Nifodema	Nifodema	
2	S Eugeniusza	Erazma	
3	C Boze Ciało	Klotyldy	
4	p Kwiryny	Karpata	
5	S Florencji	Bonifacego	
Ew. ś. Łuk. 14.		Ew. ś. Łuk. 16.	
6	U 2poSw. Norbe.	1poś.T. Norbert.	
7	p Roberta op.	Roberta	
8	W Medarda b.	Medarda	
9	S Felicjana m.	Felicjana	
10	C Małgorzaty f.	Onufrego	
11	p Barnabasa	Barnabasa	
12	S Onufrego	Bazyliida	
Ew. ś. Łuk. 15.		Ew. ś. Łuk. 14.	
13	U 3poSw. Anton.	2poś.T. Antonie.	
14	p Bazylego b.	Wizbiety	
15	W Wita	Wita	
16	S Justyny	Justyny	
17	C Adolfa bisk.	Laury	
18	p Marka i Marc.	Arnolda	
19	S Gerwazego	Gerwazego	
Ew. ś. Łuk. 5.		Ew. ś. Łuk. 15.	
20	U 4poSw. Reginy	3poś.T. Sylwera	
21	p Młodzkiego z Gonz.	Albana	
22	W Paulina b.	Achacetto	
23	S Agrypiny	Bazylego	
24	C Jana Chrzciciela	Jana Chrzciciela	

ma dni 30.

Dnie	Bal. katolicki	Bal. ewangel.	Ż.n.
25	P Jakóba stróża	Prospera	
26	S Jana i Pawła	Jeremiaśa	
	Ev. ś. Mat. 5.	Ev. ś. Łuk. 6.	
27	W	Św. Władysław	
28	P Leona p.	Apos. T. Władysław	
29	W Piotra i Pawła	Leona	
30	S Emilji i Lucyji	Piotra i Pawła	
		Pawła pam.	

- Ostatnia ćwierć d. 4, g. 9, m. 41 wieczór.
 Now d. 11, g. 4, m. 6 po południu.
 Pierwsza ćwierć d. 18, g. 9, m. 34 rano.
 Pełnia d. 26. g. 10, m. 33 rano.

Do 8 pogodny, na 9 deszcz, potem ranne mgły aż do 13, od 13 aż do 23 deszczowo, w Poncu parno.

Przysłowia gospodarskie.

Jako Medard się obwieści takich będzie dni czterdzieści.

Żytko na Antoni, kwiat najcięższy goni,

A w górach na Wita, dopiero zakwita.

Chceś pór z roli wyplenić, niedaj mu się zielenić;

Wyżen babstwo na pole, niechaj piele łaskole;

A nim żniwo nastanie, sposób wozy, schowanie.

Na świętego Jana, hej gazdo do siana.

Gdy święty Jan skropi, rad też i zatopi.

Jan Chrzyciciel chrzci zdroje, byś miał zdrowe napoje.

Kto w deszczu kosi, suche siano zbiera.

Czas płaci, czas traci.

Zakwitły łąki, ogrody, pilne pszczołki mają gody.

Gdy się zrodzą grzyby, znać na zbożu chyby.

Lipiec (Čermeneč, Julius)

Dnie	Kal. katolicki	Kal. ewangiel.	Ž.n.
1	C Teobalda	Teobalda	
2	p Nawiedz. M. p.	Nawiedz. p. M.	
3	S Ottona	Želiodora	
Ew. ś. Mar. 8.		Ew. ś. Łuk. 5.	
4	W Św. Prof. C	Św. Tr. Prokopa	
5	p Karoliny	Śilomeny	
6	w Izajasa pr.	Izajasa	
7	S Estery	Wilibalda	
8	C Elżbiety fr.	Kiljana	
9	p Cyryla bisk.	Alojzji	
10	S Amalji panny 	Jakobiny	
Ew. ś. Mat. 7.		Ew. ś. Mat. 5.	
11	W Św. Pelagji	Św. Tr. Marcj.	
12	p Jana B	Henryka	
13	w Małgorzaty	Małgorzaty	
14	S Bonawentura	Karoliny	
15	C Rozest. ap.	Baldwina	
16	p N. M. Szkapl.	Ruty	
17	S Aleksego 	Aleksego	
Ew. ś. Łuk. 16.		Ew. ś. Mark. 8.	
18	W Św. Szy.	Św. Tr. Eugen.	
19	p Wincentego	Rozyny	
20	w Czesława	Elizasa	
21	S Daniela pr.	Pauliny, Olgi	
22	C Marji. Magd.	Marji Magd.	
23	p Teofila	Apolinara	
24	S Krystyny	Krystyny	

ma dni 31.

Dnie	Kal. katolicki	Kal. ewangel.	J.n.
	Ev. ś. Łuk. 19.	Ev. ś. Mat. 7.	
25	A Sp Sw. Jak. ap.	Sp Tr. Jakuba	
26	p Anny	Anny	
27	w Infunda	Marty	
28	s Innocenta	Pantaleona	
29	c Marty	Beatryksy	
30	p Heleny	Borzywoja	
31	s Ignacego Łol.	Ernestyny	

- Ostatnia ćwierć d. 4, g. 8, m. 3 rano.
 Now dnia 10, g. 10, m. 44 wieczór.
 Pierwsza ćwierć d. 17, g. 9, m. 58 wieczór.
 Pełnia d, 26, g, 1, m. 23 w nocy.

W początku wielkie gorąco, lecz od 5 do 21 zmienny, deszczysty i duśny; potem piękny i gorący.

Przysłowia gospodarskie.

Lipiec na poly dziela z sobą ludzie i pszoły.
 Ciągnie skwarny Lipiec, niedaj słonku zboża przypiec.
 Od Malgorzaty, wesołe chaty.
 Już przednoweł wonki, obmierzły prązonki;
 Zaczniem z sierpem ćwiki, będą polisniki.
 Skoro przyjdą śs. Rozesłance, gotuj się na żniwne tance.
 Parno na Jakuba, przyda się na gody suba.
 Od świętej Sanki, już chłodne poranki.
 Lipiec jasny i trwały, obiecuje zaś roż. stały.
 Nie pojdzie to nigdy snadnie, wten czas skąpić, gdy już
 na dnie.
 Pastki w domu miewa, kto rad w łazymie bywa.
 Zrob dzisiaj, zjedz jutro, grab do twojej chaty, a będziesz
 bogaty.

Sierpień (Srpeň, Augustus)

Dnie	Kal. katolicki	Kal. ewangel.	3.n
Ew. ś. Łuk. 18.		Ew. ś. Łuk. 16.	
1	A 10poSw. Piotra	9poś.Tr. Piotra	
2	p Porcjunkuli	Gustawa	
3	w J. ś. Szczepana	Augusta	
4	S Dominika	Dominika	
5	C Anp. Śnieżnej	Oswalda	
6	p Przemien. Pań.	Przem. Pańskie	
7	S Kajemana	Donata	
Ew. ś. Mar. 7.		Ew. ś. Łuk. 19.	
8	A 11poSw. Tyrjaś.	10p.ś.Tr. Tyrjaśa	
9	p Kamila	Jarostawa	
10	w Wawrzyńca	Wawrzyńca	
11	S Żuzanny p.	Żuzanny	
12	C Klary	Klary	
13	p Zypolita męcz.	Swatopluka	
14	S Łuzebiusza	Łuzebiusza	
Ew. ś. Łuk. 10.		Ew. ś. Łuk. 18.	
15	A 12pS. Wnie.Mp.	11p.ś.Tr. Wni.Mp.	
16	p Rocha	Rocha	
17	w Anastazego	b. Bertrama	
18	S Żeleny	Augustyna	
19	C Ludwika	Sebalda	
20	p Szczepana fr.	Bernarda	
21	S Joanny	Adolfa	
Ew. ś. Łuk. 17.		Ew. ś. Mat. 13.	
22	A 13pS. Jacka w.	12p.ś.Tr. Tymot.	
23	p Śilipa b.	Żacharjaśa	

ma dni 31.

Dnie	Kal. katolicki	Kal. ewangel.	3.n.
24	W Bartłom. ap. 	Bartłomieja	
25	S Ludwika kr. 	Ludwika	
26	C Samuela pr.	Samuela	
27	P Józefa Kal.	Gebharda	
28	S Augustyna b.	Augustyna	
Kw. ś. Mat. 6.		Kw. ś. Łuk. 10.	
29	 14p S. Ścię. ś. J.	13p S. T. Ścię. ś. J.	
30	P Poc. M. Selira	Benjamina	
31	W Rajmunda 	Pauliny	

 Ostatnia ćwierć d. 2, g. 3, m. 41 po połud.

 Now d. 9, g. 6, m. 13 rano.

 Pierwsza ćwierć d. 16, g. 1, m. 2. po połud.

 Pełnia d. 24, g. 3, m. 31 po południu.

 Ostatnia ćwierć d. 31, g. 9, m. 36 wieczór.

Począyna upałami; od 6 do 19 niepogodny, na 20 wyjaśnia się, pogoda jednak niestała i aż do ostatniego zmienna.

Przysłowia gospodarskie.

3 sierpem w ręku witac sierpień, wieleć uciech, wiele
cierpień.

Pierwsza niedziela pogodna, będzie zima śnieżna i lodna.

Na wniebowzięcie M. P. pogoda, będzie na wina uroda.

Na ś. Bartłomieja, żytku na przez rok nadzieja.

Sierpień powszednie przynosi psiednie; strzeż psy i zamy.

Faj, z dziećmi i bydłem unikaj.

Czas się musi pełnić, owca znowu wełnić.

Wrzesień (Zařj, September)

Dnie	Kal. katolicki	Kal. ewangel.	Ż.n.
1	S Idziego i Bronist.	Iłgi	
2	C Joachima	Absolona	
3	P Bronistawy	Mitostława	
4	S Rozalji p.	Rozalji	
Ew. ś. Łuk. 7.		Ew. ś. Łuk. 17.	
5	15p S. Urbana p.	14p. ś. T. Wiktor.	
6	P Zacharjaśa	Bolestława	
7	W Reginy 	Reginy	
8	S Narodzenie M. P.	Narodzenie M. p.	
9	C Borgona m.	Brunona	
10	P Mikołaja	Sostena	
11	S Prota i Jacka	Prota	
Ew. ś. Łuk. 14.		Ew. ś. Mat. 6.	
12	16p Sw. Jm. MP.	15p. ś. T. Syrysa	
13	P Eulogiusza b.	Amata	
14	W Podwyżs. krz.	Korneliusza	
15	S Suchd. Nik. 	Morgana	
16	T Ludomiły wd.	Ludomiły	
17	P Hildegardy 	Lamberta	
18	S Tomaśa 	Tytusa	
Ew. ś. Mat. 22.		Ew. ś. Łuk. 7.	
19	17p S Januarego	16p. ś. T. Sydonji	
20	P Eustachego	Saustyna	
21	W Mateusza ap.	Mateusza	
22	S Maurycego m.	Maurycego	
23	C Tekli 	Tekli	
24	P Gerarda b.	Gerarda	

ma dni 30.

Dnie	Bal. katolicki	Bal. ewangel.	3.n.
25	S Kleofasa m. Ew. ś. Mat. 9.	Kleofasa Ew. ś. Łuk. 14.	
26	A 18 po Sw. Józef.	17 p. ś. T. Cypry.	
27	P Władysława	Rosiny	
28	W Wacława	Wacława	
29	S Michała	Michała	
30	C Sieronima	Sieronima	

☉ Now d. 7, g. 3, m. 34 po południu.

☾ Pierwsza ćwierć d. 15, g. 6, m. 36 rano.

☼ Pełnia d. 23, g. 4, m. 39 rano.

☾ Ostatnia ćwierć, d. 30, g. 3, m. 11 rano.

Do 4 pogoda, potem deszcz nawalny z grzmiotem, po którym nastąpi pogoda aż do 20; od 21 posępno i deszcze.

Przysłowia gospodarskie.

Od wrzosu wrzesień, od września jesień.

Deszcz wrześniowy, dar na rok nowy.

Przed Bogarodzicą, żyto przed psenicą,

Po Bogarodzicy, chwycić się do psenicy.

Kiedy porównanie dnia z nocą, choroby rade powrócą.

Gdy wrzos z dołu zakwita, znaczy zimy przodek,

Gdy w pośrodku przekwita, taki zimy środek;

Koniec zimy powiada, gdy na wierzchu kwitnie,

Gdy kwiat wśródzie wraz siada, będzie zimy zbytnie.

Takie drzewo, taki kłn; jaki ojciec taki syn; jaki umysł,
taki czyn.

Chłopie dbaj o rolę, będziesz miał na stole.

Październik (Rigen, October)

Dnie		Kal. katolicki	Kal. ewangel.	Ż.n.
1	P	Remigiusza	Remigiusza	
2	S	Aniołów stróż.	Leodegara	
		Ew. s. Mat. 22.	Ew. s. Mat. 22.	
3	A	19 po Sw. Rando	18 p. & T. Ludom.	
4	P	Franciszka S.	Franciszka	
5	W	Placyda	Sidesa	
6	S	Brunona	Szyderyki	
7	C	Justyny 	Amalji	
8	P	Brygity	Pelagiusza	
9	S	Dyonizego	Dyonizego	
		Ew. s. Jana 4.	Ew. s. Łuk. 10.	
10	A	20 p. S. Franciszka	19 p. & T. Gideon.	
11	P	Emiljana	Burkarda	
12	W	Maksymiljana b.	Maksymiljana	
13	S	Kolomana	Edwarda	
14	C	Kalixta p.	Kalixta	
15	P	Jadwigi 	Jadwigi	
16	S	Gawła	Gawła	
		Ew. s. Mat. 18.	Ew. s. Łuk. 13.	
17	A	21 po S. Florent.	20 p. & T. Florent.	
18	P	Jana K.	Łukasa	
19	W	Piotra z Alf.	Serdynanda	
20	S	Felicjana	Wendelina	
21	C	Ursuli p.	Ursuli	
22	P	Korduli p. 	Korduli	
23	S	Jana Kap.	Seweryna	

ma dni 31.

Dnie	Kal. katolicki	Kal. ewangel.	3.n.
	Ew. s. Mat. 22.	Ew. s. Mat. 25.	
24	A 22 po Sw. Kasała	21 p. 6. T. Salom.	
25	P Kryspina	Wilhelminy	
26	W Ewarysta p.	Ewarysta	
27	S Iwona wyzn.	Sabiny	
28	C Szymon i Judy	Szymon i Judy	
29	P Narcyza	Narcyza	
30	S Marcela	Hartmana	
	Ew. s. Mat. 9.	Ew. s. Mat. 25.	
31	A 23 po Sw. Wolffg.	22 p. 6. T. Pa. Refor.	

 Now dnia 7, g. 5, m. 26 rano.

 Pierwsza ćwierć d. 15, g. 2, m. 2 rano.

 Pełnia d. 22, g. 4, m. 39 po południu.

 Ostatnia ćwierć d. 29, g. 9, m. 53 rano.

Czas posępny i deszczowy do 14, na 15 wypogadza się; na 24 deszcz, potem znowu pogodny, od 29 mglisty i chłodny.

Przysłowia gospodarskie.

Październik ciepły, będzie luty skrzepły.

Dziś jest na odlecie, już też i po babstwie lecie.

Od świętej Urszuli, oczekuj śnieżnej Kosiuli.

Uprzedź Szymona Judę, byś nie wjechał na grudę.

Jeżeli po lasach bukień gęsto pada,

Bobu, grochu, i poganek plon przepowiada.

We wrześniu i w październiku, najzrzałsze ryby w rzece i w rybniku.

Gazdo rachuj: ileś wysiał, ileś zebrał, ile sprzedaś, ile schowaś, byś nie przebrał.

Lis̃topad̃ (Lis̃topad̃, November)

Dnie	Kal. katolicki	Kal. ewangiel.	Ż.n.
1	P W̃systk. Świętych	W̃systk. Świętych	
2	W Dzień zadużny	Pam. zadużna	
3	S Żuberta	Teofila	
4	C Karola Borom.	Ottona	
5	P Elżbiety 	Emeryka	
6	S Leonarda	Erdmana	
Ew. s. Mat. 13.		Ew. s. Mat. 12.	
7	Ń 24p Św Żerkul.	23p. ś. Tr. Engelb.	
8	P Bogumira	Bogumira	
9	W Teodora	Teodora	
10	S Andrzeja Awel.	Marcina Lut.	
11	C Marcina bisk.	Marcina bisk.	
12	P Marcina pap.	Jonasa	
13	S Stanisł. Kost. 	Brykcyusa	
Ew. s. Mat. 13.		Ew. s. Mat. 25.	
14	Ń 25p. Ś. Bernarda	24p. ś. Tr. Lewina	
15	P Leopolda	Leopolda	
16	W Edmunda b.	Ottomara	
17	S Brzegorza b.	Żugona	
18	C Ottona op.	Gelazego	
19	P Elżbiety	Elżbiety	
20	S Żeliksa Wal.	Edmunda	
Ew. s. Mat. 24.		Ew. s. Mat. 24.	
21	Ń 26p. Ś. G. Mp. 	25p. ś. Tr. G. Mp.	
22	P Cecylji p.	Cecylji	
23	W Klemensa p.	Klemensa	
24	S Jana od frz.	Emilji	

ma dni 30.

Dnie	Kal. katolicki	Kal. ewangiel.	Z.n.
25	C Katarzyny p.	Katarzyny	
26	p Konrada b.	Konrada	
27	S Walerjana 	Lotara	
Lw. s. Łuf. 21.		Lw. s. Jana 15.	
28	A 1 Udw Rufina	1 Udw. Rufina	
29	p Saturnina b.	Waltera	
30	W Andrzeja ap.	Andrzeja ap.	

 Nów d. 5, g. 6, m. 8 wieczór.

 Pierwsza ćwierć d. 13, g. 10, m. 2 wieczór

 Pełnia d. 21, g. 3, m. 44 rano.

 Ostatnia ćwierć d. 27, g. 6, m. 55 wieczór.

3 początku czas przyjemny, 5 i 6 wiatry, potem dwa dni deszczowe, i znowu piękny aż do 16, od 17 do 28 chmurno i zimno, w końcu deszczowo, i na śnieg się zanosi.

Przysłowia gospodarskie.

Wszyscy Święci, śnieg się kręci,

A na Marcina woda się ścina.

Święty Marcin jedzie na białym koniu, siejąc śnieg po polu i błoniu.

Taka święta Katarzyna, tak się nowy rok pocyna.

W listopadzie myśl o sadzie, drzewa okładaj i zimę badaj.

Opatrz, czy twoja strzecha, ma pałonku do Wojciecha.

Zajrzała do wioski wrona, czeladko chwyć się wrzeciona.

Kiedy pełno w stodolach, gruszą cepy po siolach,

Wyśki, huśki, wesela, a kiermasz co niedziela.

Cnotliwa żona, matka, rządna gospodyni: męża, dzieci, domowych szczęśliwemi czyni.

Grudzień (Prosiniec, December)

Dzie	Kal. katolicki	Kal. ewangel.	3.n.
1 S	Elżbieta	Longina	
2 C	Bibiana	Aureli	
3 P	Franciszka K.	Dymitra	
4 S	Barbara	Barbara	
Ew. s. Mat. 11.		Ew. s. Mat. 5.	
5 A	2 Adw. Sabby ☿	2 Ad. Abigajla	
6 P	Mikołaja	Mikołaja	
7 W	Ambrożego	Agaty	
8 S	Niep. P. Amp.	Dzień pol. Amp.	
9 C	Leokadii p.	Joachima	
10 P	Judyty	Judyty	
11 S	Damażda	Damażda	
Ew. s. Jana 1.		Ew. s. Mat. 11.	
12 A	3. Adw. Aleks.	3 Adw. Otyli	
13 P	Lucji p. ☾	Lucji	
14 W	Spirydjona b.	Nikaza	
15 S	Edm. Ireneusza	Ignacego	
16 C	Adelajdy	Albina	
17 P	Eżarza	Eżarza	
18 S	Gracjana	Wunibalda	
Ew. s. Łuk. 3.		Ew. s. Jana 1.	
19 A	4. Adw. Maura	4 Adw. Abrah.	
20 P	Teofila ☿	Izaka	
21 W	Tomaśa	Tomaśa	
22 S	Żenona	Beaty	
23 C	Wiktoria	Wiktoria	
24 P	Wilija Uda. i Ew.	Wilija Ad. i Ew.	

ma dni 31.

Dzie	Bal. katolicki	Bal. ewangel.	Ż.n.
25	S Boże Narodź.	Boże Narodź.	
	Ew. Ł. Łuk. 2.	Ew. Ł. Mat. 25.	
26	A Szczep. męcz.	Szczepana męcz.	
27	P Jana Ew.	Jana Ew.	
28	W Młodzianków	Młodzianków	
29	S Tomasa	Jonatana	
30	C Dawida	Dawida	
31	P Sylwestra.	Sylwestra.	

 Now d. 5, g. 11, m. 29 przed południem.

 Pierwsza ćwierć d. 13, g. 4, m. 48 wieczór.

 Pełnia d. 20, g. 2, m. 26 po południu.

 Ostatnia ćwierć d. 27, g. 6, m. 58 rano.

Począna pogoda, potem czas burzliwy aż do 15, od 16 do 20 mroźny i śnieżny, od 21 — 29 pośepny z zamieciai, wkońcu wielkie zimno.

Przysłowia gospodarskie.

Od Lucyji do Wiliji

Licz dwanaście dni,

A w jakim po sobie roku

Słońko we dnie, w nocy gwiazdy,

Światłem tuż po sobie lśni,

Takim będzie miesiąc każdy

W nadchodzącym tobie roku.

Gdy Grudzień mrozy nasze, panują Fatary, Fašte.

Kiedy gdy zielone, wielkanoce pobielone.

Sej Wilija! dla myśliwych rozgardyja.

Tedy redy wśędzie, gazda myśli o Poledzie;

A nie śkapię gazdosku, odwdzięzemy po trošku,

I gazdzinka się przymowi, niech ja Pan Bóg pozdrowi.

Kalendarz żydowski.

Styczeń, d. 16go 1 Schebat.^o
 Luty, d. 15go 1 Adar^o — d. 25go Post Estery. — d. 28go *Purim.* —
 Marzec, d. 1go Szusan Purim. — d. 16go 1 Nisan.^o — d. 30go *Początek Paschy.* — d. 31 *Drugie święto.*
 Kwiecień, d. 5go *Siódme święto.* — d. 6go *Koniec Paschy.* — d. 15go 1 Ijar.^o
 Maj, d. 2go Lag Beomer. — d. 14go 1 Siwan.^o — d. 19go *Święto tygodniowe.* — d. 20 *Drugie święto.*
 Czerwiec, d. 13go 1 Tamus.^o — d. 29go Post. Zdobycie Kościola. —
 Lipiec, d. 12go 1 Ab.^o — d. 20go Post. Spalenie Kościola.
 Sierpień, d. 11go 1 Elul.^o
 Wrzesień, d. 9go 1 Tisry.^o 5619 Nowy rok. — d. 10go *Drugie święto.* — d. 12go Post. Gedaliah. — d. 18go *Sądny dzień.* — d. 23go *Kuczki.* — d. 24go *Drugie święto.* — d. 29go Palmowe święto. — d. 30go *Koniec kuczki.*
 Październik, d. 1go *Nadość z prawa.* — d. 9go 1 Marcheswan.^o —
 Listopad, d. 8go 1 Kislew.^o
 Grudzień, d. 2go Poświęcenie Kościola. — d. 8go 1 Tebet.^o — d. 17go Post. Obleżenie Jerozolimy. —
 (Gwiazdka^o oznacza początek miesiąca żydowskiego.)

Dwanaście znaków niebieskich:

♈ Baran		♌ Lew		♏ Strzelec	
♉ Byk		♍ Panna		♐ Kozioroż	
♊ Bliźnięta		♎ Waga		♑ Wodnik	
♋ Rak		♏ Niedźw.		♒ Ryby	

Rok pański 1858

zwyczajny czyli o 365 dniach, jest:

Od stworzenia świata	7058
„ potopu świata	4151
„ wybudowania Rzymu	2611
„ poprawienia kalendarza przez Juliusza Cezarza .	1904
„ powstania wiary mahometanśkiej (tureckiej) .	1275
„ poprawienia kalendarza przez Grzegorza XIII. Papieża	279
„ ustanow. dziedzicznej godności cesarskiej austriackiej	54

Chrześcianie katolicy i ewangelicy przyjęli kalendarz Gregoriański. Chrześcianie greckiego wyznania pozostali przy kalendarzu Julijańskim i liczą o 12 dni później; rok ich zaczyna się tedy 13 stycznia.

Żydzi rachują od stworzenia świata 5619, a rok ten poczyni się u nich dnia 9 września.

Liczby wrótów kalendarzskich:

Liczba złota. Postacie księżyca wracają co 19 lat na te same dni, w miesiącu. Te 19 lat nazywamy wrótem księżyca, a którym rokiem w nich jest obecny, wskazuje liczba złota. Tego roku jest liczba złota **16**. Tedy w 3 latach ukończy się niniejszy wrót księżycowy.

Epafta czyli liczba dni od ostatniego nowiu do 1 stycznia jest tego roku **15**.

Wrót słońca. Po upływie 28 lat, przypadają dni tygodniowe znowu na tą samą datę miesiąca. Rok 1858 jest w niniejszym wrócie 19, dla tego wrót słoneczny na rok bieżący oznacza się liczbą **19**.

Poczet rzymski obejmuje 15letni okres, jaki cesarz Konstantyn dla płacenia podatków, trzema laty przed Chr.

zaprowadził. Poczet rzymski wskazuje, którym rokiem jest w tym okresie obecny. Na ten rok przypada **A**.

Litera niedzielna, przypadająca na niedzielę, gdy pierwsze 7 dni noworocznych oznaczymy literami **A** aż do **G**, jest tego roku **C**.

Święta ruchome:

Starozapustna	.	.	31 stycznia.
Popielec	.	.	17 lutego.
Wielkanoc	.	.	4 kwietnia.
Wniebowstąpienie	.	.	13 maja.
Zielone Świątki	.	.	23 maja.
Niedziela Ś. Trójcy	.	.	30 maja.
Boże ciało	.	.	3 czerwca.
Adwent	.	.	28 listopada

Mieśopustu, od nowego roku do popielca, będzie 6 tygodni i 5 dni.

Suche dni są: 24, 26, 27 lutego; — 26, 28, 29 maja — 15, 17, 18 września; — 15, 17, 18 grudnia.

Patronowie krajów.

W Śląsku	ś. Jadwiga	.	.	15 października.
W Krakowie	ś. Stanisław	.	.	8 maja.
W Galicji	ś. Michał	.	.	29 września.
W Morawie	śś. Cyryl i Metody	.	.	9 marca.
W Czechach	ś. Jan Nepomucen	.	.	16 maja.
"	ś. Wacław	.	.	28 września.
W Węgrach	ś. Szczepan	.	.	20 sierpnia.
W Rakusach	ś. Leopold	.	.	15 listopada.
W Styrii	ś. Józef	.	.	19 marca.

Dnie normalne:

Czas y uroczyste są: od adwentu aż po święto, trzech króli; od początku postu aż po niedzielę pierwszą po wielkiej nocy. — Bale, muzyki taneczne i teatru są zakazane: 22—25 grudnia, w popielcową środę, od niedzieli świetnej aż do wielkanocnej, w niedzielę zielono-świątkową, Boże Ciało, Zwiastowanie P. Marii i Narodzenie P. Marii. — Muzyki taneczne i bale są także zakazane w całym ciągu czasów uroczystych, we wszystkich kościelnych dniach postnych w piątki i soboty całego roku.

Cztery pory roku

podług Frałowskiego czasu:

Wiosna poczyna się 21 marca o godzinie 5. minucie 26 rano; słońce wstępuje w znak barana; wiosenne porównanie dnia z nocą.

Lato poczyna się 21 czerwca o godzinie 2 m. 8 popołnocy; słońce wstępuje w znak rakia; najdłuższy dzień.

Jesień poczyna się 21 września o g. 4 m. 19 po południu słońce wstępuje w znak wagi; jesiennie porównanie dnia z nocą.

Zima poczyna się 21 grudnia o g. 10 m. 8 rano; słońce wstępuje w znak koziorożca; najdłuższa noc.

Zaćmienia.

W roku 1858 przypadają dwa zaćmienia słońca i dwa księżyc. Z tych atoli tylko pierwsze zaćmienie słońca i pierwsze księżyc a nas widzialném będzie. — Pierwsze zaćmienie księżyc a d. 27 Intego, od godziny 10 minuty 20 wieczór do godz. 12 min. 37 po północy, jest częściowe, na 4 cale od góry, i będzie widzialném w Europie i Afryce, początek w Azji i Australiji, koniec w Ameryce. — Pierwsze zaćmienie słońca d. 15 marca po południu będzie środkowe, dla niektórych miejsc prawie pierścieniowe, dla Bra-

Powa tylko częściowe, gdzie pocznie się o godz. 1 min. 27 sek. 30, a skończy się o godz. 3 min. 51 sek. 16. Widzialném będzie w całej Europie, w Ameryce wschodnio-północnej, w Afryce północno-zachodniej, w zachodnich Krajach Azji. Jako pierścieniowe widać je będzie tylko w Anglii i Skandynawji. — Drugie zaćmienie Księżyca d. 24 sierpnia po południu, widzialne w Australji, Azji, południowej, Afryce wschodniej, Ameryce zachodnio-południowej. — Drugie zaćmienie słońca całkowite, d. 7 września, widzialne będzie w Ameryce południowej i środkowej i w części Afryki. —

Planeta panujący: M e r k u r y.

Merkury jest najmniejszym z dawnych planetów, cztery razy mniejszy niżli ziemia, i słońcu najbliższy. Obieg około słońca ukończy w 87 dni i 23 godzin. Średnie oddalenie jego od słońca jest 8 milionów mil. Najbliższe jego stanowisko ku ziemi wynosi 10, najdalej 30 milionów mil. Ponieważ jest blisko słońca, i nie podnosi się nad 29 stopni od niego, daje się tylko rzadko widzieć wolnym okiem, a to tylko po zachodzie lub przed wschodem słońca. — W mitologii Greków i Rzymian, Merkury był posłem bogów i bożkiem kupców. Ależ był także bożkiem złodziei, i dla tego nienajlepiej używał sławy. — Astrologowie przypisują mu, że lata, w których panuje, czyni więcej suchymi niżli mokreimi, więcej zimnemi niż ciepłemi, i że pod panowaniem jego rzadko bywa rok urodzajny. Ależ usni w wyższą moc, a nie w władzę bożka zabobonnego, raczej uwierzą, że Moc ta nie pozwoli mu kaprysów swych wykonować, i że praca pilnych pobłogosławioną będzie.

Uspособienie roku.

Pod panowaniem Merkurego ma być: Zima tęga i śnieżna. Wiosna w początku ciepła, później oziębi się, i grozi mrozami niebezpiecznemi szczególnie dla owoców. Lato skłonne do deszczów, na jęczmiona i lny dobre, ale mniej na psenicę i żyto; i będzie się trzeba spieszyć z sianozęzieniami i żniwami. Jesień w początku także mokra, później wypogadza się, lecz w ogóle nie pewna; po czem znowu ostra i tęga zima.

Tablica wschodu i zachodu słońca

czyli długość dnia, obliczona na południk krakowski.

Dzień	Wsch. słońca	Za- chód słońca	Długość dnia	Dzień	Wsch. słońca	Za- chód słońca	Długość dnia
g. m.	g. m.	g. m.	g. m.	g. m.	g. m.	g. m.	g. m.
S t y c z e ń				L i p i e c			
10	8 3	4 13	8 10	10	4 7	8 1	15 54
20	7 55	4 27	8 32	20	4 18	7 54	15 36
30	7 43	4 43	9	30	4 30	7 42	15 12
L u t y				S i e r p i e ń			
10	7 27	5 3	9 36	10	4 46	7 24	14 38
20	7 8	5 20	10 12	20	5 2	7 4	14 2
28	6 51	5 35	10 44	30	5 16	6 56	13 30
M a r z e c				W r z e s i e ń			
10	6 32	5 50	11 18	10	5 32	6 22	12 50
20	6 10	6 6	11 56	20	5 47	6	12 13
30	5 43	6 22	12 24	30	6 3	5 37	11 34
K w i e c i e ń				P a ź d z i e r n i k			
10	5 23	6 39	13 26	10	6 19	5 15	10 56
20	5 4	6 54	13 50	20	6 36	4 54	10 18
30	4 45	7 9	14 24	30	6 43	4 36	9 43
M a j				L i s t o p a d			
10	4 28	7 24	14 56	10	7 11	4 17	9 6
20	4 15	7 37	15 22	20	7 27	4 5	8 38
30	4 4	7 50	15 46	30	7 42	3 56	8 14
C z e r w i e c				G r u d z i e ń			
10	3 58	8	16 2	10	7 54	3 52	7 58
20	3 56	8 4	16 8	20	8 2	3 54	7 52
30	4	8 5	16 6	30	8 6	4	7 54

Wszystkie obliczenia astronomiczne wzięte są tego roku podług czasu krakowskiego, z przyczyny iż Kraków najbliższem dla nas miejscem gwiazdarskiem.

Modła stęplowa.

na weksle				złr. ł.	na dokumenta prawne				złr. ł.
od	—	do	złr.		od	—	do	złr.	
			100	— 3			20	— 3	
"	100	"	200	— 6	"	20	"	40	— 6
"	200	"	350	— 10	"	40	"	70	— 10
"	350	"	500	— 15	"	70	"	100	— 15
"	500	"	1000	— 30	"	100	"	200	— 30
"	1000	"	1500	— 45	"	200	"	300	— 45
"	1500	"	2000	1 —	"	300	"	400	1 —
"	2000	"	4000	2 —	"	400	"	800	2 —
"	4000	"	6000	3 —	"	800	"	1200	3 —
"	6000	"	8000	4 —	"	1200	"	1600	4 —
"	8000	"	10000	5 —	"	1600	"	2000	5 —
"	10000	"	12000	6 —	"	2000	"	2400	6 —
"	12000	"	16000	8 —	"	2400	"	3200	8 —
"	16000	"	20000	10 —	"	3200	"	4000	10 —
"	20000	"	24000	12 —	"	4000	"	4800	12 —
"	24000	"	28000	14 —	"	4800	"	5600	14 —
"	28000	"	32000	16 —	"	5600	"	6400	16 —
"	32000	"	36000	18 —	"	6400	"	7200	18 —
"	36000	"	40000	20 —	"	7200	"	8000	20 —

Nad 4000 za każde 2000 złr. należytość stęplowa o 1 złr. wyżej; przyczem ilości niżej 2000 jako pełne uważają się.

Nad 8000 za każde 400 złr. opłaca się o 1 złr. więcej; przyczem ilości niżej 400 złr. jako pełne uważają się.

Opłata listów na pocztę.

List pojedynczy czyli nie ważący więcej nad 1 lut, opłaca się znaczkiem 2 francarowym czarnym, jeżeli zostaje w obrębie poczty oddawczej; — znaczkiem 3 fr. jasnoczerwonym, w oddaleniu do 10 mil; — znaczkiem 6 fr. brunatnym, w oddaleniu od 10 — 20 mil; —

znaczką 9 fr. modrym, w oddaleniu nad 20 mil. — List przeważający 1 lut uważa się za podwojny, przeważający 2 luty za potrójny itd. i tak się też opłaca.

Rodzina cesarska panująca w Austrii.

Franciszek Józef I. Cesarz Austrii, król węgierski, czeski, itd. itd. urodzony 18 sierpnia 1830, wstąpił na tron 2 grudnia 1848; zaślubiony w Wiedniu 24 kwietnia 1854 z Elżbietą Amalią Eugenią, księżniczką bawarską, urodzoną 24 grudnia 1837. — Córki cesarskie: Zofia ur. 5 Marca 1855; umarła w Peście d. 29. maja 1857. Gizella ur. 12 lipca 1856.

Bracia J. Ces. Mości: 1. arcyksiążę Ferdynand Maksymilian ur. 6. lipca 1832. — 2. arcyks. Karol Ludwik ur. 30 lipca 1833; — 3. arcyksiążę Ludwik Józef ur. 15 maja 1842.

Rodzice J. Ces. Mości: Franciszek Karol ur. 7 grudnia 1802, zaślubiony 4 listopada 1824 z Zofią królową bawarską, ur. 27 stycznia 1805.

Stryj i ciotki J. C. Mości: 1 Ferdynand I. cesarz Austrii, ur. 19 kwietnia 1793, zaślubiony 27 lutego 1831 z Maryją Anną Karoliną, zrzekł się tronu d. 2 grudnia 1848. — 2. Maryja Klementyna ur. 1 marca 1798. — 3. Maryja Anna ur. 8 czerwca 1804. — Karolina Augusta ur. 8 lutego 1792, wdowa po cesarzu Franciszku I.

Cesarza Franciszka I bracia i potomkowie ich: 1) Arcyksiążę Jan Baptysta ur. 20 stycznia 1782. — 2) Arcyksięcia Rajnera dzieci, arcyksiężęta: a) Leopold ur. 6. czerwca 1823, b) Ernest ur. 8. sierpnia 1824, c) Zygmunt ur. 7 stycznia 1826, d) Rajner ur. 11 stycznia 1827, e) Henryk ur. 9 maja 1828. — 3) Arcyksiążę Ludwik ur. 13 grudnia 1784. 4) Arcyksięcia Karola dzieci: a) Maryja Teresa ur. 31 lipca 1816, królowa neapolitańska, b) arcyks. Albrecht ur. 3 sierpnia 1817, zaślubiony z arcyks. Sildęgardą i dzieci jego Teresa ur. 1845 i Matylda ur. 1849, c) arcyks. Karol Ferdynand ur. 1818; d) arcyks. Maryja

Karolina ur. 10 września 1825; e) arcyks. Wilhelm ur. 21 kwietnia 1827. — 5) Arcyks. Józefa dzieci: a) arcyks. Stefan, ur. 1817, b) arcyksiężna Elżbieta ur. 1831, c) arcyks. Józef ur. 1833, d) arcyksiężna Maryja ur. 1836, zaślubiona Leopoldowi królewiczowi belgijskiemu.

Krótka historia Księstwa Cieszyńskiego i miasta Cieszyna.

Ojczyzna nasza w najdawniejszych czasach, do których wiadomość historyi sięga, należała do Wielo-Chrobatów, narodu sławiańskiego, od którego wiaropodobnie nasze góry nazwę Karpaty otrzymały. Ci Wielo-Chrobaci albo-wiem zajmowali całą przestrzeń na północnej stronie Karpat, to jest terazniejsze Górne Śląsko i Galicyję. Z tej Chrobacyi Wielkiej wyszli według podania około roku 500 po Nar. P. trzej bracia: Czech, Lech i Rus, i założyli trzy państwa. Pierwszy pośedł na zachód, i założył państwo czeskie; drugi pośedłszy na północ założył stolicę swoją w Gnieźnie i złączył pod swój rząd cały naród, który się od uprawiania pola czyli roli Polanami albo Polakami nazywał; trzeci wyruszył na wschód i dał ruskiemu panowaniu początek.

Po śmierci Lecha następowało wiele ksiąząt w ziemi Polanów. Jeden z tych ksiąząt, śnać Leszek III, jak niesie podanie, miał trzech

synów, których wysłał na wędrowkę w trzy różne strony, aby poznali świat. Ci trzej bracia nazywali się Bolko, Lesko i Ciesko. Po długiem błaganu ześli się w tutejszej okolicy, nad źródłem dobrej wody, a ciepiąc się z tak szczęśliwego zebrania się, postanowili na tém miejscu wybudować zamek, w którym najmłodszy z tych braci Ciesko czyli Cieszymir lubił mieszkać dla łowów, bo wtedy cała kraina była jeszcze mało zamieszkałą a lasami pokrytą. Obok tego zamku powstało wkrótce miasto, które od tego, że się tu ci trzej książęta nad zejściem swoim ciepieli, albo też może od samego Cieszymira, nazwano Cieszyn. Uwe źródło zaś, gdzie się zebrali, odtąd nazywa się bracką studnią, i ma najlepszą wodę w mieście. Na miejscu, gdzie dotąd zamkowa kaplica stoi, była w onych czasach świątynia pogańska. Działo się to r. 810.

Później obrany został na księcia polskiego Piast, a to cudownym sposobem; bo będąc poprzednio rolnikiem, był nawiedzony przez dwóch podróżnych, którzy mieli być aniołami, a że ich gościnnie u siebie przyjął i częstował, ci sprawili, że gdy właśnie wymarł ród książęcy, onego naród obrał za następcę. Potomek tegoż Piasta, Miesko czyli Mieczysław przyjął uroczyście wiarę chrześcijańską, zaprowadził ją w całym państwie swoim, do którego i Śląsko należało, kazawszy w jednym

dnin w całym kraju zburzyć bożki i świątynie pogańskie w r. 965. Syn jego Bolesław I. Chrobry, rozszerzył granice Polski jak najdalej, łączywszy z królestwem swoim całą Słowiańszczyznę zachodnią aż po Łabę, Czechy, Morawę, Słowaczyznę węgierską aż po Dunaj, i Rusz aż po Dnieper, tak że Śląsko było prawie środkiem tej monarchji. Lecz następcą jego Mieczysław II, nie umiał dzierżyć, co ojciec zdobył: Czechowie z Morawcami zbuntowali się i spustoszyli Polskę, a za nimi poszły i inne podbite plemiona. Włstkę tę poprawili jednak następni królowie: Kazimierz I, Bolesław II Śmiały, Władysław I, Bolesław III Krzywousty.

Ten ostatni król podzielił Polskę między czterech synów swoich, z których najstarszy Władysław otrzymał Kraków i Śląsko, oraz zwierzchnictwo nad młodszą bracią. Lecz Władysław słuchając namów małżonki, uciszał braci, którzy go za to z dziedzictwa wyzuli, i umarł na wygnaniu. Dopiero synowie jego Bolesław, Mieczysław i Konrad otrzymali Śląsko w dziedzictwo, podzieliwszy je na trzy działy r. 1164. W ten sposób Śląsko zostało odłączone od Polski, lubo książąt z polskiego rodu Piasta miało.

Mieczysław odziedziczył górne Śląsko, to jest: Cieszyn, Raciborz, Opole, Zator, Żywiec, Pšezynę, Bytom, Wodzisławie. Stolicą

zaś był Cieśzyn. Książę ten panował od r. 1164 do 1211. Od niego pochodzą następni książęta cieśzynscy: Kazimierz I r. 1211—1234; Mieczysław II r. 1234—1242; Władysław I r. 1246—1272; Mieczysław III, Kazimierz II, Kazimierz III r. 1272—1358; Przemysław I r. 1358—1410; Bolesław I r. 1410—1433; Wacław I, Bolesław II, Władysław III, Przemysław II bracia r. 1433—1477; Kazimierz IV r. 1477—1528; Wacław Adam r. 1528—1579; Adam Wacław r. 1579—1617; Stryderyk Wilhelm r. 1617—1625; Elżbieta Lukrecja r. 1625—1653.

Ważniejsze zdarzenia za panowania tychże książąt są: W roku 1210 założono w Cieśzynie klasztor Benedyktynów, który w r. 1268 księżna Eufemia małżonka Władysława I do Orłowej przeniósła, powoławszy na ich miejsce do Cieśzyna dominikanów. — W r. 1240 obwarowano Cieśzyn wałami, z powodu zbliżania się Tatarów, którzy ujarzmiwszy Ruś, już Polskę pustoszyli. W następnym roku 1241 burza ta zwała się na Śląsko. Książęta Śląscy z Polakami stawili jej czoło w strasnej bitwie pod Lignicą, lecz zostali pobici, a całe Śląsko okropnie spustoszone. Gdy w ten sposób miasta i wsie zostały wyludnione, przybywali osadnicy niemieccy do kraju. Przez takich przychodniów założone było Bielsko. — Król czeski Otakar II ode-

brał Opawę księżęciu ciešyńskiemu 1261. — Księstwo ciešyńskie w skutek podziałów między braci księżęcych, rozpadło się następnie na kilka dzielnic, jako to: księstwo opolskie, raciborskie, oświęcimskie itd. Ponieważ księstwa śląskie przez takie podziały coraz więcej drobniały i słabły, przeto zaczęły się udawać pod opiekę Czechów, odłączając się od Polski dla tego, że książęta śląscy pierworodnych praw do korony polskiej pozbawieni zostali. Pierwszym z książąt ciešyńskich co się pod zwierzchnictwo Czechów udał, był Mieczysław III r. 1292. W ten sposób zostało Śląsko złączone z Czechami. — Na ów czas słynęła w świecie z piękności swojej księżniczka ciešyńska Wioła córka Mieczysława III, zaślubiona Wacławowi III królowi czeskiemu, ostatniemu z rodu Przemyślidów r. 1305. — Przemyśław I wielkie miał znaczenie na dworze cesarzów rzymskich i używany był do poselstw dyplomatycznych. Król czeski Jan i cesarz Karol odwiedzali go w Ciešynie. — Bolesław I nadał Ciešynowi obierne przywileje, między temi prawo milowe. — Roku 1470 założony był na Bosaku klasztor Franciszkanów, gdzie teraz ogród strzelecki. — Kazimierz IV był wielkorderząca całego Śląska. Gdy r. 1497 odprawiał sejm książęcy w Nysie, napadł na niego i na biskupa wrocławskiego księżę opolski Mikołaj w zabojezym zamiarze, za co tenże przez sąd Nysencki na karę mieża skazany został. — Tenże Kazimierz IV zbudował w

Ciešynie na miejscu, gdzie teraz kościoły, miasto starego drewnianego, nowy murowany kościół farny, z wielkim dzwonem i 2 organami. Miasto posiadało wówczas kilka wsi, jako to Pastwiska, Ligotę, Brasną, kilka domów, ogrodów liczne łąki, stawy i lasy. — Wacław Adam był wielce troskliwy o kościoły, szkoły i naukę ludu. Był także zdatnym dyplomata i posłował kilka razy w Polsce. Za jego czasów obwarowano mocniej Ciešyn, tudzież Jabłonków, Bogumin, Bielsko i inne miasta, z powodu zagrożenia Turków. W r. 1545 przyjął wiarę protestancką, w skutek czego zakonnicy, musieli opuścić miasto a klasztor na Bosaku został zburzony, w roku 1552 wygorzał Ciešyn, który wówczas był ludniejszy jak teraz, a w r. 1570 znowu straszne morowe powietrze panowało w mieście, podczas którego książe sam opatrywał chorych. Małżonką jego była saska, księżna Sydonja, do której ma się odnosić powieść o czarnej księżnej. — Morowe powietrze powtórzyło się r. 1585, gdzie 3000 osób w Ciešynie wymarło, następnie w r. 1598 i 1623. — Zamek ciešyński zgorzał 1603. — Stany mniejsze powstają 1571. — Książe Adam Wacław z początku wielki prześladowca katolików, powraca na wiarę katolicką 1610, powołuje nazad dominikanów z Polski, oddając im dawny klasztor z posiadłościami tj. Mniństwo i Brasną a prześladowuje protestantów. — A.

1622 książę karnowski Jan Jerzy dobył Cie-
 śyna i wyganiał księży katolickich. W r. 1625 —
 1627 znowu hr. Mansfeld osadził się w Cie-
 śynie. — Podobnie w r. 1645 Szwedzi opa-
 nowali zamek i miasto, trzymając go aż do
 r. 1647, a pod ten czas księżna Elżbieta Lu-
 frecja mieszkała w Jabłonkowie. —

Gdy książęta cieśnynscy z rodu Piastów
 wymarli, przypadło księstwo cieśnynskie podług
 prawa lennego Koronie czeskiej, którą na ów-
 czas już rzymsko-niemieccy cesarze nosili. Imiona
 cesarzy tych są: Ferdynand III 1653 —
 1657, Leopold I 1657 — 1705, Józef I
 1705—1711, Karol VI 1711—1722.

Pod wymienionemi cesarzami rząd księstwa
 sprawowali hetmani krajowi. — Protestantom o-
 debrano kościoły przez nich posiadane w liczbie
 49, roku 1654 — Miasto Cieśzyn postawione na
 równi z stanami mniejszemi, uzyskało prawo
 wysyłania posła swego na sejm książęcy do
 Wrocławia 1659, i otrzymało tytuł: miasto
 królewskie. Stary Zamek piastowski w Cieśy-
 nie został zburzony, wyjąwszy wieżę i kaplicę
 ś. Wacława. — Roku 1661 dekretem nadwor-
 nym nakazano obchodzenie święta ś. Jadwigi
 jako patronki kraju. — R. 1672 Jezuici przy-
 byli do Cieśyna. — R. 1675 był wielki głód
 w kraju. — R. 1683 Jan Sobieski król polski
 ciągnie przez Cieśzyn na pomoc Wiedniowi
 przez Turków obleżonemu. — R. 1700 klasztor

braci miłośniernych zbudowany. — R. 1710 stany protestanckie i spółwyznawcy ich budują kościoł ewangelicki. — R. 1713 Skoczów zgorzał. — R. 1715 morowe powietrze porwało w Ciešynie 1500 osób. Zgraja rozbojnicza Juraška i Ondraška napelnia strachem okolicę. — R. 1718 wyšnie przedmieście Ciešyna spaliło się, a r. 1720 znowu trzy części miasta zniszczone pożarem.

Cesarz Karol VI odstąpił księstwo ciešyńskie, księżęciu lotaryńskiemu Leopoldowi 1722 — 1729, po którym dziedziczył je syn jego Franciszek Stefan, małżonek cesarzowej Marii Teresy 1729 — 1765. Po śmierci jego, cesarz Józef II oddał znowu księstwo ciešyńskie siostrze swej Chrystynie i jej małżonkowi Albertowi, synowi Augusta III króla polskiego i księcia saskiego, który dla tego otrzymał tytuł księcia sasko-ciešyńskiego, jednak z zastrzeżeniem lennej zwierzchności korony czeskiej 1767 — 1822.

Płociennictwo, sukiennictwo i rusznikarstwo było najważniejszym przemysłem miejscowym. Broń wyrabiana w Ciešynie, pod nazwą „ciešynki“ słynęła na cały świat. — 1726 panował wielki głód; podobnież 1736, a 1738 zaraza morowa. — Śląska wojna 1742 — 1745, w której król pruski Fryderyk II odebrał większą część Śląska cesarzowej Marii Teresie, niejedną kłeszkę dotknęła Ciešyna. Tak

też następna 7letnia wojna 1756 — 1763 dokuczała krajowi. — W r. 1744 ustanowiono konsystorz ewangelicki A. W. w Cieśynie, który tam pozostał aż do r. 1784, poczem był do Wiednia przeniesiony. — 1746 Opawa ogłoszona stolicą Śląska austryackiego. — 1752 książę Sułkowski magnat polski nabywa Bielsko. — 1753 klasztor ś. Elżbiety (panieński) założony. — 1756 Skoczów wygorzał. — 1768 — 1771 Konfederacja barska ma główną siedzibę w Cieśynie, i mnóstwo Polaków miejska w mieście. — 1774 Cieśyn otrzymuje prawo odbywania wielkich jarmarków, które 1780 znówu zniesiono. — 1775 zniesienie zakonu jezuitów. — Droga cesarska budowana. — 1777 założenie niemieckiej szkoły normalnej w Cieśynie. — 1779 kongres i pokój zawarty w Cieśynie. — 1781 patent tolerancji od cesarza Józefa II wydany, w skutek którego protestanci nowe kościoły budują; poddaństwo osobowłasne zniesione. — 1785 Śląsko z guberniją morawskąłączone. — 1785 pożar zniszczył fryštackie przedmieście a 1789 całe miasto wygorzało, zaczęm i mury miejskie zburzono. 1792 na miejscu dawnego kościoła farnego zbudowano kościół terazniejszy. 1793 kościół dominikański na farny przeznaczony. — 1794 Baron Celesta zakłada fundację dla młodzieży ślacheckiej. 1796 towarzystwo strzelców miejskich zawiera się. — 1805 najwyższe władze państwa prze-

nożą się do Ciešyna, z powodu zajęcia Wiednia przez Francuzów. Rosjanie ciągną przez Ciešyn tam i nazad. — 1810 Ciešyn obchodził 1000letnią pamiątkę założenia swego. — 1814 Leopold Szerbski zakłada testamentem publiczną bibliotekę.

Po śmierci Alberta Księcia sasko-ciešyńskiego odziedziczył Księstwo ciešyńskie arcyksiążę Karol 1822 — 1847, a obecnie jest własnością syna jego J. C. W. arcyksięcia Albrechta.

Dziesięcioro przypomnień dla rolnika, chcącego pełnić należycie swoje powołanie.

Pierwsze. Pamiętaj nadewszystko, abyś miał obfitość paszy, która jest podstawą twojego powodzenia. Stosownie do tego ulepszaj najprzód łąki i pastwiska, a uprawiaj czém najwięcej roślin pastewnych, abyś miał czém żywić i opatrywać twój dobytek, czyli zbior twoich i twojej opiece powierzonych spółstworzeń.

Drugie. Pielęgnuj, uszlachetniaj i karm dobrze tenże dobytek, czyli te twoje i twojej opiece powierzone spółstworzenia, abyś miał z nich w twoim ciężkim zawodzie dobrych współpracowników i dostatek nawozu.

Trzecie. Pomnażaj i ulepszaj tenże nawóz, czém tylko możesz, i jak ci tylko sztuka twoja rolnicza radzi, abyś miał czém użyżniać ziemię.

Czwarte. Uprawiaj starannie i użyżniaj tę ziemię, abyś miał wiele zboża i obfitość innych plonów.

Piąte. Zasiewaj, dopatruj i sprzątaj dobrze te zboża i inne plony, abyś miał czém żyć i co spieniężać, ku pozyskaniu innych do życia potrzebnych rzeczy.

Szóste. Spieniężaj dobrze te zboża i inne plony, przez rozumną sprzedaż i umiejętnie dokonywane przeroby, abyś miał wiele pieniędzy i innych środków, dla spełnienia należycie twego zawodu pomocniczych.

Siodme. Używaj dobrze tychże pieniędzy i tych innych pomocniczych dla spełnienia należycie twego zawodu środków, abyś żył, jak tylko najlepiej żyć może rolnik i człowiek, który jest żywicielem i doskonaicielem wszystkiego.

Osme. Naśladuj i używaj pilnie wszystko, co się tylko dobrego, zwłaszcza w twoim zawodzie na około ciebie dzieje, co jest w dziełach Boskich i ludzkich doskonałego, czyli dobru powszechnemu odpowiedniego; bo tylko przez to naśladowanie, możesz się

stać tém, do czego jesteś przez swego i powszechnego Stwórcę usposobionym.

Dziewiąte. Doskonał wszystko, co tylko znajdziesz w tychże dziełach doskonałego, czyli temuż dobru powszechnemu odpowiedniem stać się mogącego; albowiem tylko przez to doskonałenie dowieść możesz, że jesteś istotą najdoskonalszą, na obraz i podobieństwo Boże stworzoną, bo nawet dzieła swego Stwórcy dopełniać zdolną.

Dziesiąte. Poswiecajowocpractwoich i samego siebie dla sprawy powszechnego dobra, przez prowadzenie życia doskonałego, to jest na doskonałeniu wszystkiego co jest doskonałe zasadzającego się; bo tylko w dobru bezwyjątkowem i najdoskonalszem, chwała doskonałości najwyższej — dobro naszych bliźnich,żytek spółstworzeń i własne nasze dobro się mieści.

„Ojciec nasz“ dłużnikiem.

Jakiś nieznabóg zapytany był przez duchownego pasterza swego: kiedy nie więcej nie umie, iżali wie chociaż ojciec nasz? — Odpowiedział: że do szkoły nigdy nie chodził, a teraz że się go już nie nauczy. — Gdybyś miał chęć i wolę, rzekł duchowny, łatwobyś się go nauczył. Co daś temu, kto cię go nauczy? —

Dwadzieścia talarów. — Zgoda, ja cię do roku nauczę ojezenaśa, pod tym warunkiem, że każdemu kogo do ciebie pošlę, pożyczysz miarę zboża. Jeśli do roku będziesz ojezenaś umiał, darujęś im dług.

Jaś przyśedł pierwszy zebraś, ksiądz poštał go do bezbożnika, aby sobie wypożyczał u niego miarę zboża i powiedział, że się nazywa: „Ojeze naś, któryś jest w niebiesiech.” — Drugiego zebraśa poštał z tém samém żądaniem do niego, każawszy mu się nazywać: „Świeć się imię twoje.” — Trzeci nazywał się: „Przyjdź królestwo twoje.” — Czwarty: „Bądź wola twoja, jako w niebie tak i na ziemi.” — Piąty: „Chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj.” — Szósty: „I odpuść nam nasze winy.” — Siódmy: „Jako i my odpuszczamy naszym winowajcom.” — Ośmy: „I nie w wódź nas w pokuśenie.” — Dziewiąty: „Alle nas zbaw ode złego.” — Dziesiąty: „Amen.” —

Łakomy bezbożnik pamiętał sobie dobrze nazwiska dłużników. Po roku widząc, że go ksiądz ojezenaśa nie uczył, powołał do wójta dłużników. Ci jednak mieli od księdza polecenie, żeby nie płacili. Stanawszy przed wójtem, odpowiedzieli, iż płacić nie będą, ponieważ im tak ksiądz przykazał. — Łakomiec powołuje tedy księdza. Ten zaś stawwszy się rzekł: Co mnie do tych zebraśów, których ani

z imienia nie znam. Także się nazywają? — Bezbożnik mianuje więc żebraków po porządku jednego za drugim i mówi: „Ojcie nasz, któryś jest w niebieszech itd. itd.” — Gdy tak wszystkich wymianowawszy, cały „ojcie nasz” odmówił, rzekł ksiądz: „Powiedzcie, panowny wójcie, czy nasz sąsiad nie umie dobrze ojcie-nasza?” — Umie bez uchybienia, odpowiedział przełożony.

Ksiądz obróciwszy się zatem do skarżyciela, rzekł do niego: „Nie zobowiązałeś li się, że nie będziesz żądał długu, pod warunkiem, jak się ojcie-nasza nauczysz?” — „A dyć mnie go nikt nie uczył.” — „Nazwiska tych dłużników, to cały ojcie-nasza.” — „Alha pojmuję.” — „Patrz, dodał ksiądz, tym postępkiem, dałeś i ubogim jałmużnę i nauczyłeś się ojcie-nasza: pamiętaj byś go nie zapomniał.” —

Pijał i śkapiec.

Pijał i śkapiec, abadwaj byli wielkimi czcicielami bożków swoich. On rad badał skłankę aż do dna; ten zaś do nocy luskał litery obligacyj, lub ledytał swe ucho brzękiem talarów i dukatów. Raz zebrawszy się w drodze, taką zaczęli sprzeczkę:

P. Na coż wam, śmotrze, tyle fłopatać głowę łakomością nigdy nienasyconą i staraniem o statki i bogactwa? Ja sobie takimi

myślami nie suszę głowy, a mam przynajmniej noc spokojną, którą wam łakomy duch często przerywać musi. No czy nie? powiedzmy sobie prawdę, a bądźmy sobie dobrzy!

S. Albym wam, kmotrze, nie został dłużen odpowiedzi, wywracam wasze pytanie na ręby: Powiedzcie mi, na coż sobie tak ciężką robicie głowę niezmierném pijanstwem? Czemuż też nie pomyślicie o domie i statku; dyć już snąc naciągają skorę, na której wasz majątek wybebnować mają? Kto spi bez troski, nie nie wyspi; a kto chce znajść, musi szukać.

P. Ja przynajmniej użyję nieco, i życzę też drugiemu; ale wy na cóście tu Panu Bogu, gdy ani sobie ani drugiemu nie czynicie nic dobrego; z was człowiek nieużyteczny, ba i škodliwy ludzkości.

S. Te wyrzuty weźcie sam na siebie. Miałbym takiej dobroty używać, jaką na was widzę, wolalbym jeszcze więcej schudnąć i zeschnąć, niżli jestem. Taka dobrota należy do chlewka! Jeśli jesteście życzliwym, to tylko Abrahamkowi! Ale małżonka i dzieci wasze od dobroty, jaką im okazujecie, piśczą doma.

P. U was za to dobrze się mają, kiedy ani jeść nie dacie. W pismach napisano: żółkutwa, ale odpusćcie, jest jako świnia karmiona, która dopiero po śmierci jest na użytek.

S. A wy nie chcecie czekać na śmierć, już za życia wolicie być taką?

P. Bądź jak bądź, ale to gańba przed światem, być takim okrzyczanym łakomcem!

S. Żm, a czy to nie jest chwalebniej: nieć niżli nie mieć, a obligacje podpisywać? Że gańba! kiedy jeno ta gańba nie żebrze! A wy czyż nie jesteście na gańbę, kiedy się każdy z was śmieje? Jeśli moja przezorność się gani, przecie nie przyjdę z nią na bęben, jak wy z pijaństwem waszém.

P. Ha, czegożbym miał odejmować gardłu, by dawać na bęben! Boć to ista prawda, że skąpstwo jest grzechem śmiertelnym, na którym cięży wyrok kłatwy wieczystej: „Łakomecy nie wejdą do królestwa Bożego.”

S. A wam śnać anieli wija, wieniec wstrzymiężliwości, zaparcia się i powściągnięcia żądz? Mielicie uważać na słowa ś. Pawła, który też piše: „Pijacy nie wejdą do królestwa Bożego.”

Pijaś podniósł głowę, tupnął nogą i machnął ręką, wołając na sąsiada Pawła, który im zaśedł w drogę: Postojcie Pawle! słuchajcie! oto kłotr zamyka przede mną niebo a otwiera mi piekło, lubo za swoje łakomstwo już aż po uszy w piekle siedzi.

Paweł nie chcąc się mieszać między nich, taki dał im rozsądek, mówiąc głosu: Sąsiedzi! piekło łakomca bez pokuty nie minie, a łakomiec zaś piekła bez pokuty nie minie!

A w górach odezwano się echo: „bez po-
kuty nie minie!” —

Mądrość Najwyższego.

Rodzicom miłującym wielce radości świata
tego, umarł syn jedyny. Szemrząc na wyroki
Boże, przyśli do swego duchownego pasterza,
mówiąc: jak im Bóg, który według pisma i
nauki kaznodziejów jest czystą miłością, mógł
odebrać jedyne, tak drogie i mile dziecko? —
Na to rzekł im pobożny staruszek: „Chcecie się
ode mnie dowiedzieć, dla czego Bóg powołał
dziecię wasze do siebie? Dla tego, że jednego
z rodziny waszej chce mieć u siebie. Wy sami
niechciecie przyjsć do nieba, bo za wiele miłu-
jecie światowość. Kto wie, czybyście nie byli
zabronili synowi waszemu wejść do nieba, gdy-
by wam został żyw? Słuchajcie podobieństwa,
które wam powiem: — Dobry i troskliwy pa-
sterz rozłożył w swój owczarni dobrą a po-
żywną pasę dla owiec. I otworzył do niej
wrota, ale owce nie chciały do nich iść.
Długo chodził za nimi i nagganiał do ow-
czarni; lecz owce uciekały przed otwartymi
wrotami. Na koniec wziął jednego baranka ze
stada na plecy i wniósł do owczarni. A patrz-
cie, wszystkie owce biegły za nim.” — Taka
jest troskliwość Wszechmogącego. —

Adam i Ewa.

Pewien król będąc na polowaniu, zabłądził z drogi. Dosłyszawszy głos mówiących, szedł za nim, i natrafił na męża z żoną, którzy z sobą żartowali. Żona mówiła: „Nasza matka Ewa musiała być przecie bardzo łasotliwa, że to jabłko jadła. Gdyby była posłuchała Pana, nie musielibyśmy teraz w dzień i noc tak ciężko robić.” — Na to rzekł mąż: „Ewa zaiste była łasotliwa, ale Adam też był bardzo sfory, że uczynił co chciała. Gdybym ja był na jego miejscu, a Ewa dała mi jeść z tego jabłka, dalbym jej za ucho, i niebyłbym jej posłuchał, jak Adam uczynił.” —

Król który to słyszał, przystąpił ku nim i rzekł: „Zapewne macie wiele pracy, dobrzy ludkowie!” — „Tak jest panie, odpowiedzieli ciż, niewiedząc że król przed nimi; pracujemy bez ustanku od rana do wieczora, a przecie ledwo że wyżyjemy.” — „Pojdźcie do mnie, rzekł król, ja was wyżywię, a nie będzie wam trzeba pracować.” —

W téj chwili nadeszli dostojnicy królewscy, szukający go. Owi dwaj chudacy poznawszy swego monarchę, ułękli się trochę, lecz z radością szli do łaskawego króla. Przyszedłszy do pałacu, król rozkazał im dać przepyszne śaty, powóz, sługów, i każdy dzień mieli dwanaście jadeł na stole. Pod koniec miesiąca jednak

dano 24 potraw, a między niemi na środku stołu była misa nadkryta. Żona trapiąca ciekawością, chciała odkryć misę; lecz dostojnik królewski, który był obecnym, ostrzegł ją: że król zakazał dotknąć się misy, i że nie pozwala im wiedzieć, co tam jest.

Gdy się sługowie oddalili, spostrzegł mąż, że żona jego smutna i nie je; zapytał ją tedy: czegooby chciała? A ona odpowiedziała: nie mogę żadnego z tych dobrych jadal jeść, bo mam chęć na to, co się w misce nadkrytej znajduje. „Czyś ośmalata?” rzekł mąż, czy nie powiedziano, że król zakazał?” — „Król jest niesprawiedliwym, odparła żona; kiedy nie chce, abyśmy wiedzieli, co w tej misie; nie miał pozwolić, by ją na stół postawiono.” To mówiąc zaczęła płakać i narzekać: że woli nie żyć, kiedy nie śmie używać, co się jej podoba. Męża zamierzało to nie mało, a że kochał małżonkę swoją, pozwolił jej zadość uczynić, aby się uspokoiła. I odkrył misę, a tu wyskoczyła z niej — myś, i uciekała chcąc się ukryć w pokoju. Oba biegli za nią, lecz myś znikła.

W tej chwili wszedł król pytając: gdzie jest myś? „Miłościwy królu, rzekł mąż, żona chciała wiedzieć, co w tej misie, i trapiła mnie; odkryłem misę, a myś wyskoczyła i uciekła.” — „Aj, aj! mówił król, powiadałeś, iż gdybyś był na miejscu Adama, byłbyś dał Ewie za

ucho, aźby się jej odechciało łakoci i wymysłów; miałaś na toniezapominać. A ty żono zachciwna, miałaś jadeł dobrych na zbyt, i wśystkiego dobrego podobostatkiem jak Ewa a przecie nie było ci zadosyć; chciałaś skosztować z misy zakazanej. Idźcie odemnie, niegodnicy, powróćcie do waszej pracy w lesie, a nie obgadujcie więcej Adama i Ewy, ponieważ dopuściliście się takiego samego przestępstwa, jak oni. Takowi to jesteśmy ludzie; wiemy co jest złem, a przecie to czynimy.

Sprawny poseł.

Pewien panicz studował na wysokich szkołach w mieście stołeczném. I przyszedł do niego stary sługa z domu, znany z swojej ostrożności przy donoszeniu smutnych nowin. „Coż mi przynosisz Stachu?” zapytał panicz. „Piękne pozdrowienie z domu.” „Jakże tam w domu, co robią wśyscy, coż tam nowego?” „Uniesienie rączki całuję; ten nasz gawron, co bywał we dworze, skonał.” „A coż się mu stało?” „Cożby się mu stało; objął się na końskim mięsie.” „A skąd dostał tyle końskiego mięsa?” „Bo nasze konie pośly.” „Coż się tym stało, czy były tak stare lub niezdrowe?” „Ja, bo tam jeszcze mogły długo służyć, gdyby się nie były przesiliły dowożeniem wody.” „A na coż było tyle wody potrzeba?” „O, Panie Boże! kiedy nasz zamek zgorzał.” „Dla Boga, jakże się to mogło stać?” „Wśsem, że się to nie musiało stać, gdyby ci ludzie z pochodniami ostrożnie byli postępowa-

li." „Do czegoż było potrzeba palących się pochodni?" „No to się należało, kiedy Mości Paniezu, był pogrzeb Waśmościnej Pani Mamy." „Co? matka moja pochowana, ani nie daliście mi wiedzieć o jej chorobie. Boże coż się jej stało?" „No kiedy to sobie tak do sereca brała?" „Coż ją tak zmartwiło?" „Jakżeby nie zmartwiło; bo jak była na balu, to ta pani Marysia, co pierwój była za pokojówkę u Waśmościnej Pani Mamy, miała piękniejszą suknię niż Jejmość Pani."

Reguły staropolskie.

Dukat - to nie kwitek.

Miodek - to napitek.

Vigos - to potrawa.

Kulig - to zabawa.

Kiedy zbrojno - to już śabłą.

Kiedy zminą - to już z diabłą.

Kiedy strojno - to już w zlocie.

Gdy pracować - to już w pocie.

Bankietować - to już sumnie.

Sejmikować - to już tłumnie.

Kiedy spać się - to jak Bela.

Kiedy spoić - Przypiaciela.

Gdy pomagać - to sownie.

Kiedy bić - to należycie.

Kiedy pościć - to na sucho.

Kiedy palnąć - to za ucho.

Gdy kto wbiedzie - to zaradzić.

Gdy dać słowo - to nie zdradzić.

Stroić żarty - to niewinnie.

Przyjąć Pogo - to gościnnie.

Kiedy gardzić - to podłością.

Kiedy mówić - to z szczerością.

Gdy kto ofnuje - to go łaj.

Gdy pocziw - rękę daj.

Gdyś pokrzywdzon - to się mścić.

Gdyś obrażon - to się bij.

Kiedy palnąć - to przez łeb.

Kiedyś schurzył - to już kiej.

Gdy się bratać - to z równymi.

Gdy mieć litość - nad biednymi.

Gdy się modlić - to już szczerze.

Kiedy wytrwać to w swej wierze.

Kiedy znosić - to wytrwale.

Kiedy kochać - to już stale.

Kiedy jeździć - to już sanna.

Kiedy śaleć - to za panną.

Kiedy ładna - romansować.

Gdy zalotna - pośladować.

Gdy uczciwa - to polubić.

Gdy wzajemna - to poślubić.

Gdy rozsądna - to ją cenić.

Gdy za mądra - strzeż się żenić.

Sąsiadować - to spokojnie.

Gdy obdarzać - to już hojnie.

Gdy docierać - to z obcesem.

Kiedy niścić - to z kretešem.

Gdy miłować - to wygody.

Gdy wyśmiewać - to już mody.

Kiedy hulać - to z drugimi.

Kiedy umrzeć - to w swej ziemi.

Jarmarki.

kraju cieszyńskiego i pogranicznych miast.

Cieszyn: po gromnicach, we wtorek po świątkach, w poniedziałek przed ś. Marią Magdalena, na narodzenie P. M., na Andrzeja. Targi tygodniowe co środa i sobota. (Jarmarki na wełnę: 28 maja i 2 października.) Targ na bydło co piątek (na Bobrku).

Wielko-Polsko: po niedzieli suchej, po ś. Janie, 15 września, na Mikołaja, zawsze w poniedziałek przypadający. Jarmarki na wełnę: 22 maja, 10 paźdz. Na bydło: w poniedz. po ś. Trójcy, na ś. Jana, na ś. Jakóba, na 15 września.

Łowicz: na ś. Adelgundę, po 2 niedzieli po Wielk., na nawiedzenie P. M., na Michała. Na konie i bydło w dniu przed każdym jarmarkiem. Główne targi tygodniowe: w środę przed wielkan., przed świątk., przed Boż. nar.

Łódź: w poniedz. po trzech królach, w poniedz. przed ś. Józefem, w poniedz. po ś. Filipie i Jakubie, w poniedz. przed ś. Janem chrz., na ś. Jakuba, w poniedz. po ś. Michale, w poniedz. przed ś. Katarzyną. Dwa dni przed każdym jarmarkiem targ na konie i bydło. Targi tygodniowe co poniedziałek i piątek.

Łódź: na nawrót. ś. Pawła, w środę przed kwietną niedz., w poniedz. po niedz. 6 po Wielk., we wtorek przed ś. Bartł., na ś. Szymona i Judy. Targ tyg. we wtorek.

Łódź: w poniedz. po nawrót. ś. Pawła, w poniedz. po przewodniej niedz., po ś. Filip. i Jak., w poniedz. po ś. Jak. apost., w poniedz. po ś. Szym. i Jud. Targ tygodniowy we wtorek.

Łódź: w czwartek po niedzieli mięsopestnej, po Wniebowst. Pań., na Bartł., na ś. Marcina. Wielkie targi tygodniowe w następne czwartki: przed Wielkanocą, po Bożem ciele, po ś. Michale, przed Boż. narodz. Targ na bydło przed każdym jarm. i wielkim targ. tyg.

Łódź: we wtorek po nowym roku, na ś. Józego, w pon. po ś. Jak., na ś. Michała. Na bydło przed każdym jarm. Targ tygod. co piątek.

Łódź: 12 marca, 26 czerwca, w poniedz. po ś. Michale. Targ tyg. w poniedz.

Łódź: targ tygodniowy co wtorek.

- Opawa:** 1 lutego, 1 maja, 1 sierpnia, 1 listopada. Każdy z tych jarmarków trwa 8 dni od piątku do drugiej soboty. Targi na bydło: za tydzień po ś. Trójcy, za tydz. po ś. Janie chrzc., za tydz. po ś. Jak., za tydz. po narodzeniu P. M. Na wełnę: 6 maja, 29 wrześ., każdy po 8 dni.
- Beneszów:** w pierwszy poniedz. postny, we wtorek po ś. Piotrze i Pawle, w poniedz. przed ś. Idzim, we wtorek po ś. Katarzynie.
- Bielowiec:** w drugi czwartek postu, na ś. Idzi, na ś. Mikołaja. Targi na bydło: w czwartek przed wniebowst. Pańskim, w czwartek po Bożem cielem.
- Bruntal:** zawsze w poniedz.: po nowym roku, po niedzieli suchej, po ś. Jerzym, po ś. Małgorzacie, po ś. Marcinie.
- Hradec:** w pon. przed Wielk., w pon. po Bożem cielem, na ś. Jakuba, w pon. po ś. Mich., na młodziarki.
- Hrabina:** na zaślubienie P. M., 19 marca, 16 maja, 2 lipca, na narodz. P. M., na Szymona i Judy.
- Karniów:** po niedz. głuchej, po niedz. 6 po Wielk., w pon. po nawiedz. P. M., w poniedz. po narodz. P. M. w pon. po ofiar. P. M. Targi na bydło: w pon. po kwietnej niedz., w pon. po ś. Małgorz., w pon. po Bartł., w pon. po ś. Mikoł.
- Klimkowice:** w poniedz. przed ś. Walentym, po niedzieli środopostnej, w pon. po ś. Trójcy, na ś. Wawrzyńca, na ś. Katarzynę. Targi na bydło: na ś. Fil. i Jak., na ś. Wacława.
- Odry:** w pon. przed ś. Trzech króli, po niedzieli przewodnej, w pon. przed ś. Janem chrzcicielem, w pon. po podniesieniu krzyża.
- Witków:** na ś. Wita, w środę przed ś. Gawłem. Targi tygodniowe: we czwartek przed gromnicami, po 3 niedzieli po Wielk. na bydło i konie, na Rozesłańców na bydło i konie, w pon. po wniebowzięciu P. M. na bydło i konie, w pon. po ś. Łucji.
- Morawska Ostrawa:** w dniu po nowym roku, na ś. Macieja, w środę przed wniebowstap. Pańskim, w pon. po ś. Porejunkuli, na ś. Mateusza, w pon. przed ś. Cecylją. Targi na bydło przed każdym jarmarkiem. Targi tygodniowe: we wtorek przed Wielk., we wtorek przed Bożem narodzeniem. Targi na przędzę i wełnę: w sob. po ś. Fil. i Jak., w sobotę po ś. Michale.

- Liściek:** w ostatni czwartek miesopustu, w czwartek przed kwietną niedz., w czwartek po Bożem ciełe, w czwartek po wniebowz. P. M. Targ na konie i bydło w czwartek przed ś. Tomaszem; na bydło w czwartek przed Wszystkimi Świętami.
- Brunsbęrg:** w piątek przed kwietną niedz., we wtorek przed wniebowz. P. M., we wtorek po ś. Katarz.
- Bulnek:** w pon. przed ś. Fab. i Sebast., we wtorek przed kwietną niedz., w pon. po nawiedz. P. M., w poniedz. po Franc. Seraf., w pon. po ś. Barbarze. Targi na wełnę 1 czerwca, 6 października.
- Branksztat:** we wtorek po nowym roku, we wtorek po niedzieli przewodniej, we wtorek po ś. Janie chrzc., we wtorek po ś. Wacławie. Na bydło przez każd. jarm.
- Granice:** 29 marca, w pon. po ś. Jukubie starszym, we wtorek po ś. Michale, w wtorek po ś. Barbarze.
- Lowy Iczyn,** zawsze w śróde: przed nawróc. Pawła, przed świątkami, po ś. Wawrzyńcu, przed ś. Szymonem i Judą. Targi na wełnę: w pierwszy poniedz. czerwca, w drugi poniedz. października.
- Łasków:** na ś. Jerzy; we wtorek przed narodz. P. M., w pon. po ś. Łukaszu ewang.
- Przybór:** w pon. po Gromnicach, w pon. przed ś. Fil. i Jak., w pon. przed ś. Jak. starszym, w pon. przed ś. Jadwigą. Targ na wełnę we wtorek przed ś. Filip. i Jak., we wtorek po nar. P. M. Na bydło: w pon. po niedz. białej, w poniedz. po ś. Wicie, w pon. po narodz. P. M., w pon. po ś. Marcinie.
- Sztramberg:** po trzeciej niedz. postnej, po Bożem ciełe, po Bartł., po ś. Marcinie, zawsze w śróde.
- Trenczyn:** na gromnice. po niedzieli białej, na świątki, na nawiedz. M. P., na ś. Piotra w okowach, na podwyższenie krzyża, na ś. Łukasza, na ś. Andrzeja.
- Łyczka:** zawsze w poniedziałek: po nawr. Pawła, po Fil. i Jak., po świątkach, po Jak. ap., po podwyższ. krzyża, po wszystk. św., w poprzedni czwartek targ na bydło.
- Bystrzyca nad Wagiem:** 5 stycznia, w pon. po kwietnej niedz., po ś. Trójcy, przed ś. Wawrz., przed Mateuszem.
- Czaca:** na ś. Tom., na Wielka., na ś. Trój., w pon. po ś. Bartł.
- Nowemiasto nad Kisuć:** zawsze w poniedziałek, po ś. Dorocie, przed ś. Jerzym, przed ś. Jak. po ś. Katarzynie.

Rajeć: po ś. Macieju, po ś. Jerzym, po ś. Zofji, po ściegi ś. Jana, po Urszuli, po Mikołaju, zawsze w poniedziałek w poprzedni czwartek targ na bydło.

Waryn: 20 stycznia, po niedzieli środopostnej, na narod P. M., po 1 niedzieli adwent.

Żylina: po ś. Dorocie, po 1 niedz. po Wielk., po Bożém cie le, po ś. Szczepanie, po ś. Gawle, po ś. Łucji, zawsze w poniedziałek.

Kubin dolny: w poniedz. po kwietnej niedz., po ś. Jani chrz., po nar. M. P., po ś. Katarzynie.

Św. Marcin: 24 lutego, na Świątki, na ś. Wawrzyńca, na ś. Bartłomieja, na nar. M. P., na ś. Marcina.

Biała: w 3 poniedz. po trzech królach, w 2 pon. po ś. Janie Nep., w 1. poniedz. po ś. Jakubie, w 1 poniedz. po ś. Szymonie i Judzie. Pierwszego dnia przed każdym jarm. targ na konie. Targ na wełnę 1 sierpnia 5 dni.

Andrychów: 19. marca. 24 sierp., 21 grudnia. Gdy przypada niedziela lub święto, jarmark w następujący wtorek się odprawi.

Kęty: 13 stycz., 12 maja, 15 wrześ., 15. grud.

Oświęcim: w pon. po trzech królach, w pon. po gromnicach po głuchej niedz.; po kwietnej niedzieli, po ś. Wojciechu po wniebowst. Pańsk., po ś. Piotrze i Pawle, po ś. Piotrze w okowach, po ś. Idzim, po ś. Franc. Ser., po ś. Marcinie, po Niep. Pocz. P. M. Każdy dni 8 trwać może.

Wadowice: w pierwszy poniedz. każdego miesiąca.

Żywiec: w pon. po trzech królach, po wniebowst. Pańsk., na ś. Piotra i Pawła., w pon. po ś. Michale.

Kraków: na towary 23 kwie., 29 wrz., każdy trwa 14 dni na bydło: po 4 niedz. postn., 1 paźdz., każdy trwa 5 dni.

Raciborz: 17 stycznia, 21 marca, 27 czerwca, 5 wrześn. 14 listopada. Na wełnę: 29 maja, 27 września.

Hulczyn: 7 kwietnia, 23 czerwca, 29 września, 22 grudn.

Pszczyna: 12 stycznia, 23 marca, 22 czerwca, 10 sierpn. 12 października.

Rybnik: 31 stycznia, 25 kwietnia, 20 czerwca, 22 sierpnia 10 października, 28 listopada.

Wodisławie: 15 marca. 14 czerwca, 6 wrześ., 13 grud.

Żory: 6 lutego, 26 czerw., 11 wrzś.; na wełnę 9 maja, 10 paźdz.; na bydło 24 kwietnia, 25 lipca.

Abecadło polskie.

Litery łacińskie nie tylko w polskich książkach są używane, ale już i od sąsiednich Morawian i Czechów zostały przyjęte, bo większa część narodów europejskich przywłaściwyła je sobie. Dla tego też i w szkołach uczą w książkach, łacińskimi literami drukowanych. Żeby też i starsi, co się w szkole druku łacińskiego nie uczyli, mogli czytać książki polskie, tym drukiem drukowane, pożytecznym będzie dla nich przedstawienie abecadła łacińsko-polskiego, oraz porównanie jego z dawniejszym czyli słowackim, tudzież z czeskim i niemieckim:

Litery łacińsko-polskie	Litery słowacko-polskie.	Litery czeskie.	Litery niemieckie.
a	a	a	a
ą	ą	—	— (?on)
b	b	b	b
c	c	c	c (z)
ć (ci)	ć (ci)	— t'	— (?zi)
cz	cz	č	tsch
d	d	d	d
dz	dz	—	— (?ds)
dź (dzi)	dź (dzi)	— d'	— (?dsj)
dż	dż	—	— (?dsch)
e	e	e	e
é	é	—	— (?ie)
ę	ę	—	— (?en)
f	f	f	f
g	g	g	g

Litery łacini
sko-polskie

h
ch
i
j
k
l
ł
m
n
ń (ni)
o
ó
p
r
rz
s
ś (si)
sz
t
u
w
x
y
z
ź (zi)
ż

Litery świa-
baſko-polskie

h
ch
i
j
k
l
ł
m
n
ń (ni)
o
ó
p
r
rz
s
ś
ſ
t
u
w
x
y
ź
ż

Litery
czeskie

h
ch
i
j
k
l
—
m
n
ň
o
— ů
p
r
ř
s
—
š
t
u
w
x
y
z
—
ž

Litery
niemieckie

h
ch
i
j
k
l
—
m
n
— (?nj)
o
— (?ou)
p
r
— (?rſch)
s
— (?ſj)
ſch
t
u
w
r
— (ü)
— (?ſe)
— (?ſj)
—

0
0
6
0
0
0
0

KAROL PROCHASKA

poleca

DRUKARNIE

swoje

W CIESZYNIE I BIELSKU,

zaopatrzone w typy najnowsze i maszyny najlepsze, które tak pod względem doskonałości wykonania, jako też prędkiego skutecznienia i taniości wszelkim wymaganiom zadosyć uczynić są w stanie; tudzież

KSIĘGARNIĘ

swoję z handlem umniczym i muzycznym, w której wszelkie celniejsze utwory piśmienne gotowo nabyte lub w najkrótszym czasie dostarczone, również wszelkie krajowe i zagraniczne dzienniki i czasopisma zaprenumerowane być mogą; dalej

Narzędzia do pisania i rysowania

w najlepszym doborze; na koniec

Skład papieru

wszelkiego rodzaju, pisarskiego, drukarskiego i welinowego, hurtem i cząstkowo po najniższych cenach fabrycznych.

GWIAZDKA CIESZYŃSKA

pismo dla nauki, przemysłu i zabawy

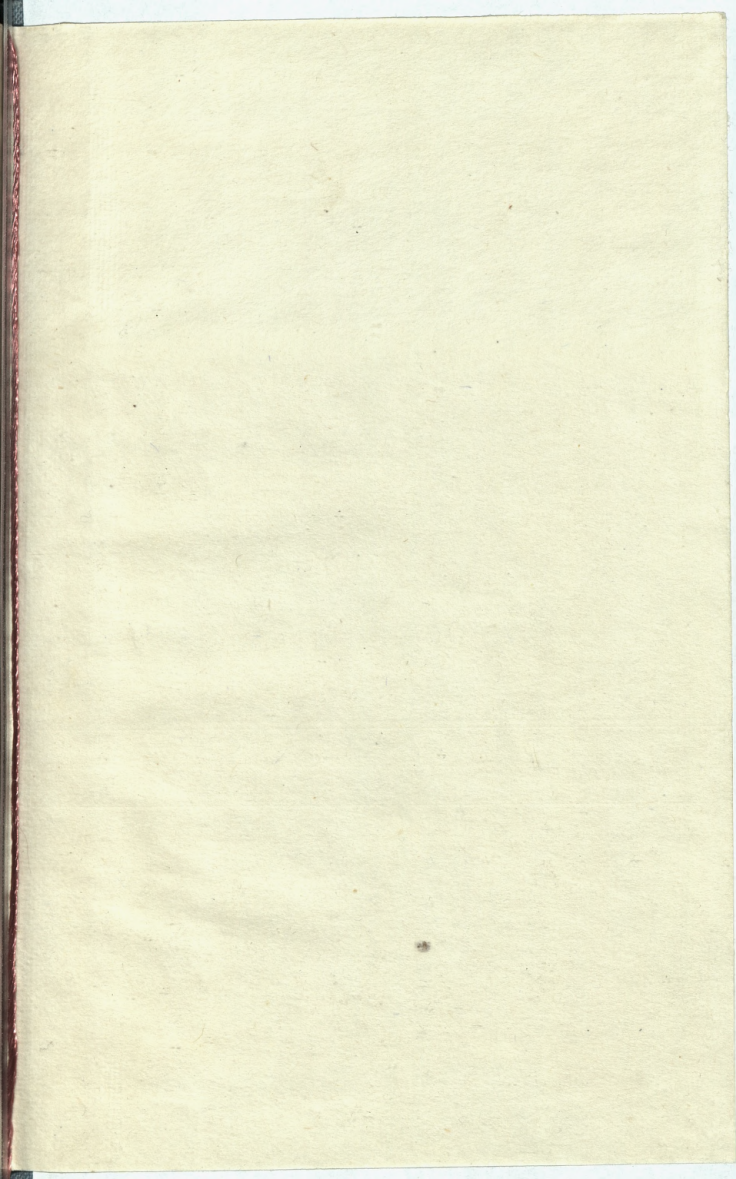
wychodzi w Cieszynie co sobota, na całym arkuszu.

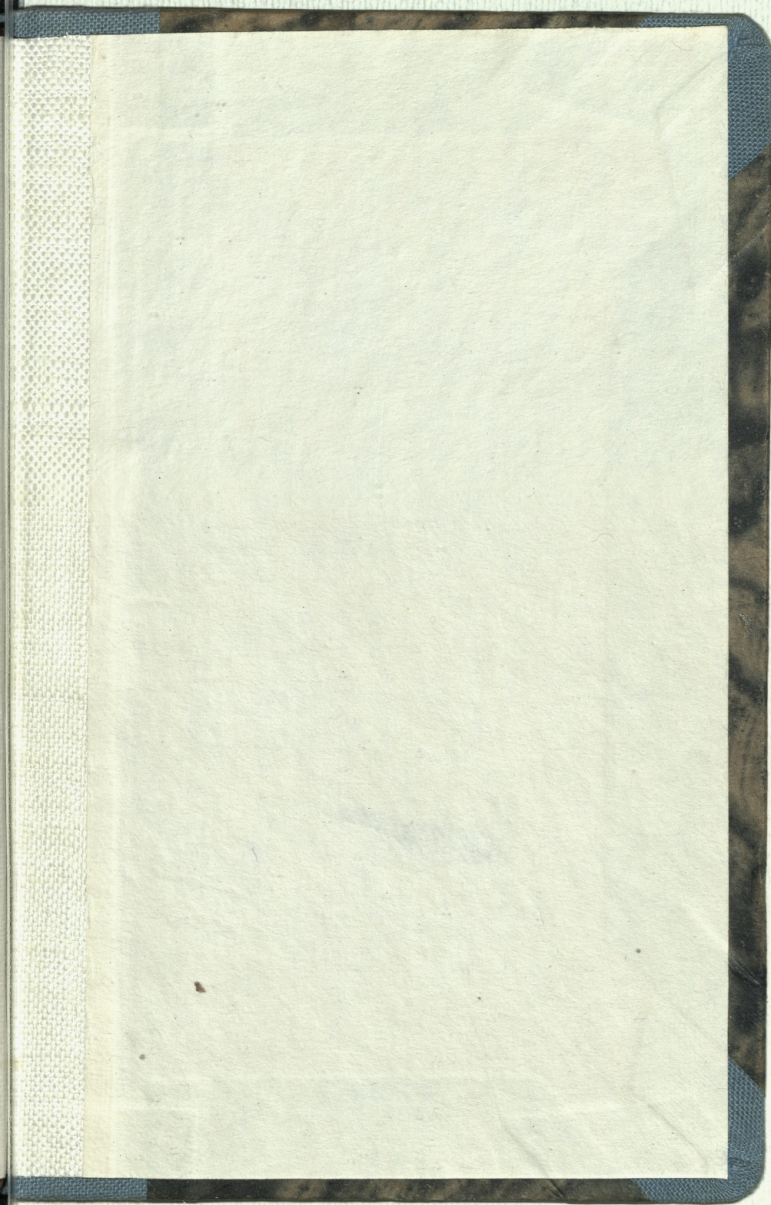
Zawiera powieści, historyje, żywoty, opisy krajów, poezyje, nauki gospodarskie i przemysłowe, środki lekarskie, rozprawki Janka i Jury, rozmaitości czyli różne nowości, wiadomości mikjscowe, ceny targowe, doniesienia piśmienne itd. itd.

Cheący odbierać to pismo, zechcą się zgłosić pisemnie lub osobiście „DO REDAKCJI GWIAZDKI CIESZYŃSKIEJ W CIESZYNIE.“ Przedpłata wynosi rocznie 4 zhr., półrocznie 2 zhr. mk. Kto chce odbierać pocztą, dopłaca jeszcze na każde ćwierćroczne 10 kr. mk., czyli na cały rok 40 kr. mk.

P. Stalmach,

wydawca i redaktor Gwiazdki Cieszyńskiej

Książnica Cieszyńska

CZ I 65/1858